

รายงานการวิจัย

การพัฒนาชุดการเรียนรู้การสอนวิชาความจริงของชีวิต
เรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา”

**Development Instruction Modules in the Subject of
the Meaning of Life : Living Life Based on the
Principle of Buddhism.**

รองศาสตราจารย์ทิพย์สุดา นัยทรัพย์

พ.ศ. 2549

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาชุดการเรียนรู้การสอนวิชาความจริงของชีวิต เรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา”
ผู้วิจัย	รศ.ทิพย์สุดา นัยทรัพย์
สาขาที่ทำการวิจัย	มนุษยศาสตร์
ทำการวิจัยเสร็จเรียบร้อย	2549

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างชุดการเรียนรู้การสอนวิชาความจริงของชีวิต เรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา” และหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้การสอน 3 ด้าน คือ 1) ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา และ 3) เจตคติของนักศึกษาต่อบทเรียนสำเร็จรูป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุดการเรียนรู้การสอน แบบประเมินตนเองก่อนและหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป และแบบสอบถามวัดเจตคติ

ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปแต่ละชุดในภาพรวมเท่ากับ 87.45/ 77.27 ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด คือ 75/ 75 ยกเว้น ชุดที่ 1 ต่ำกว่าเกณฑ์เล็กน้อย ส่วนผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาก่อนและหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูปทุกชุดมีความแตกต่างกัน โดยหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป นักศึกษามีการเรียนรู้ที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูปทั้ง 5 ชุด พบว่า นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อบทเรียนสำเร็จรูปในทุกๆ ด้านอยู่ในระดับดี เช่น วัตถุประสงค์ชัดเจน เนื้อหาทำให้เกิดการเรียนรู้โดยใช้ความคิดและเหตุผล และเปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้หลักธรรมควบคู่กับการปฏิบัติอย่างเหมาะสม

Topic : Development Instruction Modules in the Subject of the Meaning of Life : Living Life Based on the Principle of Buddhism.

Researcher : Associate Prof. Tipsuda Naiyasap

Location : Humanity

Year : 2006

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop a complete instructional package based on the Subject of Meaning of Life in the topic of Living Life based on the Principle of Buddhism and tested in their effectiveness using 3 dimensions : the quantifiable effectiveness of the instructional package, achievement of students and attitude. The instruments used in this research were the instructional package, a self – evaluation taken before and after use of the instructional package, and a questionnaire testing learner attitudes.

The research showed that The effectiveness of each instructional package was in 87.45/ 77.27 passed the 75/ 75 criterion of efficiency, but 1 package were lower than the criterion. The achievement in students learning showed significant differences in achievement between “before” “after” using the instruction package. After studying with the instruction package, students learned more with statistically significant differences at 0.05 level. The students attitudes had pastive attitudes toward every instructional package programs, such as clear objective, the content creates learning by thinking and reasoning, and gives the chance for students to both learn dhamma and practice in real life situations.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ

Abstract

สารบัญ

สารบัญตาราง

บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 แนวคิด ทฤษฎี.....	5
ชุดการเรียนการสอนหรือ โมดูล (Module).....	5
การพัฒนาการเรียนการสอนโดยเน้นคุณธรรม จริยธรรม.....	6
การจัดการเรียนการสอนตามแนวพุทธศาสตร์.....	7
การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา.....	9
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	12
3.1 ระเบียบวิธีวิจัย.....	12
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	12
3.3 การสร้าง และหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ.....	12
3.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	14
3.5 การรวบรวมข้อมูล.....	15
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	16

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	19
4.1 ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป.....	19
4.2 ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา.....	20
4.3 เจตคติของผู้เรียนต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูป.....	23
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	38
5.1 สรุป.....	39
5.2 อภิปรายผล.....	39
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	40
บรรณานุกรม.....	41
ภาคผนวก.....	44
ภาคผนวก ก การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป.....	45
ภาคผนวก ข การวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	66
ภาคผนวก ค แบบประเมินตนเองก่อนและหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป.....	75
ภาคผนวก ง แบบสอบถามวัดเจตคติ.....	86
ภาคผนวก จ ตัวอย่างบทเรียนสำเร็จรูป.....	88

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	ประสิทธิภาพและความก้าวหน้าในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป.....	19
ตาราง 2	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษา ก่อน และหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป.....	21
ตาราง 3	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง ต่อวัตถุประสงค์ของบทเรียนสำเร็จรูป.....	23
ตาราง 4	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง ต่อความชัดเจนของขั้นตอนในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป.....	24
ตาราง 5	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง ต่อการเรียนรู้โดยใช้ความคิดและใช้หลักเหตุผล.....	25
ตาราง 6	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง ต่อวิธีการนำเสนอเนื้อหาของบทเรียนสำเร็จรูปในด้านความง่ายกระชับและ ชัดเจน.....	26
ตาราง 7	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง ต่อความเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียนสำเร็จรูป.....	27
ตาราง 8	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง ต่อความยากของเนื้อหาของบทเรียนสำเร็จรูป.....	28
ตาราง 9	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง ต่อยาวของเนื้อหาของบทเรียนสำเร็จรูป.....	29
ตาราง 10	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง ต่อความยากของศัพท์ที่ใช้ในบทเรียนสำเร็จรูป.....	30
ตาราง 11	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง ต่อคำถามของบทเรียนสำเร็จรูป และความสามารถตอบคำถามในบทเรียน สำเร็จรูป.....	31
ตาราง 12	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง ต่อความเข้าใจคำสั่ง หรือคำชี้แจงในบทเรียนสำเร็จรูป และความสามารถ ในการปฏิบัติตามคำสั่ง หรือคำชี้แจง.....	32

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตาราง 13	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง ต่อแบบประเมินตนเองของบทเรียนสำเร็จรูป.....	33
ตาราง 14	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง ต่อการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา.....	34
ตาราง 15	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง ต่อวิธีการนั่งสมาธิในบทเรียนสำเร็จรูป.....	35
ตาราง 16	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง ต่อความสามารถผลิตเพลงของศีลธรรมในบทเรียนสำเร็จรูป.....	36
ตาราง 17	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง ต่อเวลาที่กำหนดของบทเรียนสำเร็จรูป.....	37

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา นับว่าเป็นหัวใจสำคัญของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ การมีความรู้ทางโลกแต่เพียงอย่างเดียว จะเอาตัวไม่รอดจากภัยในวัฏสงสาร “การที่บุคคลนำวิชาความรู้ความสามารถของตนมาปฏิบัติให้สำเร็จผลที่เป็นประโยชน์สร้างสรรค์อย่างแท้จริงได้ จำเป็นต้องอาศัยความเห็น ความเข้าใจที่กระจ่างแจ่มแจ้ง อันเรียกว่า ปัญญาเป็นเครื่องชี้ตัดสินใจ ปัญญาความเห็น ความเข้าใจชัดนี้ จะเกิดได้เฉพาะเมื่อมีการฝึกฝนที่ถูกและสมควร” (ผ่องลักษณ์ จิตการุณ, 2547 หน้าบทนำ อ้างอิงจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522) ความรู้ที่นักศึกษาได้รับจากครูบาอาจารย์เป็นวิชาที่ใช้ในการประกอบอาชีพ ทำมาหากินเลี้ยงปากเลี้ยงท้องเท่านั้น ถ้าขาดคุณธรรมจริยธรรมเสียแล้วคุณภาพของคนที่ไม่ดีหลักในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องแม้จะมีความรู้ความสามารถมากเพียงใดก็อาจจะทำผิดพลาดเพราะขาดสัมมาทิฐิได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏแสดงเจตนารมณ์ในการจัดการอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (สถาบันราชภัฏ, 2546 : Online) ไว้ว่า “บัณฑิตราชภัฏต้องได้รับการพัฒนาให้ถึงพร้อมด้วยไตรสิกขา อันได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งปัญญาที่สมบูรณ์ ได้แก่ มีความเชื่อ และความคิดที่ถูกต้องตามความเป็นจริง” นอกจากนี้ ยังกำหนดการจัดการศึกษาต้องบูรณาการกับศาสนาและวัฒนธรรม “เป็นมหาวิทยาลัยแห่งสัมมาทิฐิ”

สภาพสังคมปัจจุบันมีปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในระดับครอบครัว สถานศึกษาทุกระดับ สังคมท้องถิ่นและประเทศชาติ อาทิเช่น ปัญหายาเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร การหย่าร้าง การก่ออาชญากรรม ไม่มีวินัย ไม่มีสัมมาคารวะ ทุจริตคอร์รัปชัน เป็นต้น ปัญหาทั้งหมดนี้เกิดขึ้นจากความไม่รู้ ความไม่เข้าใจในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา ขาดความเข้าใจความเป็นจริงของชีวิต ไม่รู้เป้าหมายที่แท้จริงของการเกิดมาเป็นมนุษย์ ไม่เข้าใจว่า การทำความดี เขาทำกันอย่างไร จึงดำเนินชีวิตผิดพลาดก่อให้เกิดปัญหารุนแรงขึ้นในครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ดังเช่นทุกวันนี้

ในยุคโลกาภิวัตน์ วิชาศีลธรรมถูกกลืนเลือนและขาดหายไปจากหลักสูตรการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งนักศึกษากำลังอยู่ในวัยรุ่น อยากรู้ อยากลอง และได้ทดลองประพฤติดังแบบอย่าง

วัฒนธรรมตะวันตกที่หลั่งไหลเข้ามาพร้อมกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะทางอินเทอร์เน็ต ด้วยความเข้าใจคิดว่าเป็นสิ่งทันสมัย โก้เก๋ ใครไม่สูบบุหรี่ เทียวกลางคืน คืมเหล้า ไวน์ เบียร์ ฯลฯ เป็นคนคร่ำครึ โบราณ การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยไม่ได้สร้างภูมิคุ้มกันให้ทุกคนปลอดภัยจากอบายมุข โรคนอกซ์ หรือการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร ปัญหาเหล่านี้ควรได้รับการแก้ไขที่ต้นเหตุ คือ การพัฒนาจิตที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการเรียนรู้เกี่ยวกับความจริงของชีวิต (Meaning of life) จึงทำการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดการเรียนการสอนวิชาความจริงของชีวิต เรื่อง การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจหลักธรรมะที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการแก้ปัญหาสังคมอย่างถูกต้อง ต้องเริ่มที่การนำหลักธรรมมาใช้แก้ไขข้อบกพร่องของตนเองซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งด้านครอบครัว สังคม เศรษฐกิจ และจิตใจไปพร้อม ๆ กัน และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ชุดการเรียนการสอนนี้จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนการสอนวิชาความจริงของชีวิต เรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสร้างชุดการเรียนการสอนวิชาความจริงของชีวิต เรื่อง การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ซึ่งประกอบด้วย บทเรียนสำเร็จรูป 5 ชุด

2. เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเกณฑ์กำหนด ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

2.1 ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด $E_1/E_2 = 75/75$ โดยมีค่าเบี่ยงเบนได้ $\pm 5\%$

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนของนักศึกษาภายหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูปมีความรู้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 เจตคติของผู้เรียนต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูปให้อยู่ในระดับดี (3.50 – 4.49)

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตการศึกษาดังต่อไปนี้

1. สร้างชุดการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย บทเรียนสำเร็จรูป จำนวน 5 ชุด
ได้แก่

1.1 การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา

ตอนที่ 1.1 สัมมาทิฐิ

ตอนที่ 1.2 มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี

ตอนที่ 1.3 มงคลหมู่ที่ 2 การสร้างความพร้อมในการฝึกตน

1.2 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต

ตอนที่ 2.1 มงคลหมู่ที่ 3 ฝึกตนให้เป็นคนมีประโยชน์

ตอนที่ 2.2 มงคลหมู่ที่ 4 บำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว

1.3 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต

ตอนที่ 3.1 มงคลหมู่ที่ 5 การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

ตอนที่ 3.2 มงคลหมู่ที่ 6 ปรับเตรียมสภาพใจให้พร้อม

1.4 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต

ตอนที่ 4.1 มงคลหมู่ที่ 7 การแสวงหาธรรมะเบื้องต้น

ตอนที่ 4.2 มงคลหมู่ที่ 8 การแสวงหาธรรมะเบื้องสูง

1.5 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต

ตอนที่ 5.1 มงคลหมู่ที่ 9 การฝึกภาคปฏิบัติเพื่อกำจัดกิเลสให้สิ้นไป

ตอนที่ 5.2 มงคลหมู่ที่ 10 ผลจากการปฏิบัติจนหมดกิเลส

ตอนที่ 5.3 กฎแห่งกรรม....กฎสากล, ไตรวิฏ

2. ทดลองใช้บทเรียนสำเร็จรูปเพื่อทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม และทดสอบภาคสนาม ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ทั้งนี้ รวมทั้งการทดสอบวัดเจตคติของผู้เรียนต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูป และทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาภายหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ จะใช้ศัพท์ในความหมายเฉพาะดังต่อไปนี้

ชุดการเรียนรู้การสอน หมายถึง ชุดการเรียนรู้การสอนที่ใช้สื่อประสมแต่ละชุดสมบูรณ์ในตัวเอง ประกอบด้วย บทเรียนสำเร็จรูปและแบบประเมินตนเองก่อนเรียน และหลังเรียน

วิชาความจริงของชีวิต หมายถึง วิชาที่เรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นจริงของชีวิตของมนุษย์ทุกชาติทุกภาษาตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เช่น ดายแล้วไม่สูญ ทุกคนอยู่ภายใต้กฎแห่งกรรม เป็นต้น

การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา หมายถึง การนำหลักมงคลชีวิต 38 ประการ สัมมาทิฐิ และกฎแห่งกรรม นำไปใช้เป็นข้อปฏิบัติและดำเนินชีวิตไม่ให้ผิดพลาดในปัจจุบันและอนาคต

ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง คุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูปที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีค่าประสิทธิภาพของกระบวนการประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ($E_1 : E_2$) อยู่ในเกณฑ์ 75 : 75

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาในการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งวัดได้จากการใช้แบบทดสอบ

เจตคติของผู้ใช้บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง ความคิดเห็น และความรู้สึกรักของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น

งานวิจัยนี้ ใช้คำว่าชุดการเรียนรู้การสอน หมายถึง บทเรียนสำเร็จรูปที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. มีชุดการเรียนรู้การสอน เรื่อง การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา
2. มีชุดการเรียนรู้การสอน เรื่อง การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพทั้งสามด้าน คือ
 - 2.1 ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป
 - 2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา
 - 2.3 เจตคติของผู้ใช้บทเรียนสำเร็จรูป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้การสอนวิชาความจริงของชีวิต เรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา” ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 ชุดการเรียนรู้การสอน หรือ โมดูล (Module)
- 1.2 การพัฒนาการเรียนรู้การสอนโดยเน้นคุณธรรม จริยธรรม
- 1.3 การจัดการเรียนรู้การสอนตามแนวพุทธศาสตร์
- 1.4 การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด ทฤษฎี

2.1.1 ชุดการเรียนรู้การสอนหรือโมดูล (Module)

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และ วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2544 : 122 - 142) ให้ความหมายว่า โมดูลเป็นหน่วยการสอนย่อยที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง เป็นชุดการสอนรายบุคคลในรูปสื่อพิมพ์ หรือ โสตทัศน หรือคอมพิวเตอร์ ที่เสนอเนื้อหาสาระซึ่งได้มีการวิเคราะห์และจำแนกไว้เป็นหน่วยย่อยที่สุด บรรจุเนื้อหาไว้สมบูรณ์สำหรับแต่ละเรื่อง โดยมีส่วนประกอบที่ขาดไม่ได้ 6 ส่วน คือ การประเมินตนเองก่อนเรียน สิ่งจัดแนวคิดล่วงหน้าในรูปแผนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ แนวตอบ และการประเมินตนเองหลังเรียน

ฮุสตัน และคนอื่น ๆ (Houston and others, 1973 : 10 – 15 อ้างจาก ประดิษฐ์ วิชัย และคนอื่น ๆ (2544 : 7)) ได้ให้ความหมายว่า ชุดการเรียนรู้เป็นชุดของประสบการณ์ที่จัดเตรียมไว้ให้กับผู้เรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

พาร์สัน และคนอื่นๆ (Parson and others, 1976 : 31 - 32) ให้ความหมายว่าบทเรียน โมดูล เป็นบทเรียนที่นักเรียนสามารถเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ด้วยตนเองอย่างสะดวกสบายตามความสามารถของตน จะใช้เรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้

สุวิทย์ และอรทัย มูลคำ (2547 : 45) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียน โมดูล หรือหน่วยการเรียนรู้ว่า เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีการสร้างบทเรียนเป็นหน่วยที่มีเนื้อหาหรือกลุ่มประสบการณ์จบในตัวเอง สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แน่นอนและชัดเจน โมดูลหนึ่งๆ จะประกอบด้วย แนวคิด วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียน สื่อและการประเมินผล

จันทนา เคนมา (2545 : 33) กล่าวว่า การสอนโดยใช้ชุดการสอนจะทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เพราะชุดการสอนได้ผนวกสื่อการสอนต่างๆ ไว้ในชุดการสอน และให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำให้ไม่เกิดความเบื่อหน่าย แต่จะเกิดความสนุกสนาน เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาด้วยตนเองได้ อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วิชัย คิสสระ (2532 : 152 - 153) กล่าวถึง ข้อดีของบทเรียนโมดูล ดังนี้

1. บทเรียน โมดูลเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่มีระเบียบแบบแผน และรวมแบบ การสอนหลายๆ อย่างไว้ด้วยกัน
2. บทเรียน โมดูลสนับสนุนการศึกษาด้วยตนเองตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล
3. บทเรียน โมดูลช่วยลดภาระของครูในการสอน ทำให้ครูมีเวลาว่างในการพบปะเด็ก เป็นรายบุคคล เพื่อช่วยเหลือเด็กที่เรียนไม่ทันในบางเนื้อหาวิชา
4. บทเรียน โมดูลช่วยให้ผู้เรียนทราบความสามารถหรือความก้าวหน้าในการเรียน ของตนทุกระยะ
5. บทเรียน โมดูลช่วยเตรียมเพื่อความสะดวกแก่ผู้ใช้ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนหรือผู้สอน

2.1.2 การพัฒนาการเรียนการสอนโดยเน้นคุณธรรม จริยธรรม

การศึกษาในยุคปฏิรูปการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และอยู่ในสังคม อย่างมีความสุข คนเก่งคือ คนที่มีสมรรถภาพ (competency) เป็นคนดีคือคนที่มีคุณภาพ (quality) และคนที่มีความสุข (healthy) คือคนที่มีสุขภาพดีทั้งกายและใจ ลักษณะดังกล่าวนี้จะทำให้ สังคมไทยเป็นสังคมที่มีคุณภาพ ประกอบด้วยคนเก่ง คนดี มีคุณธรรมและจริยธรรม

คำว่า คุณธรรม (Morality) หมายถึง สภาพคุณงามความดีที่สร้างความรู้สึกรับผิดชอบ
ชั่วดีในทางศีลธรรมส่วนคำว่าจริยธรรม (Ethic) หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ หรือ
หลักธรรมคำสอนอันเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของมวล มนุษย์เพื่อให้มีความสุข

ลักษณะของคนดี คือ คนที่มีคุณภาพใจดีงามอันเนื่องมาจากการประพฤติปฏิบัติตน
ทางกาย วาจา และใจ ไม่ล่วงละเมิดศีล 5 ไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อน มีจิตใจเอื้ออาทร
รู้จักแบ่งปันและให้อภัย เป็นต้น

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้คนเป็นคนดีเป็นเรื่องยาก ส่วน
การที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ทำได้ไม่ยาก ถ้ามีเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยีครบครัน
การที่จะสร้างคนให้เป็นคนดีนั้นต้องนำหลักธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาใช้เป็นข้อปฏิบัติ
อย่างจริงจังจึงจะสร้างคนให้สมบูรณ์ทั้งเก่งและดี เพื่อลดปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหายาเสพติด
ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาล่วงละเมิดทางเพศ ฯลฯ ซึ่งกลายเป็นปัญหาระดับชาติที่มีผลกระทบต่อ
ต่อชีวิตและความปลอดภัยของประชาชนในยุคโลกาภิวัตน์นี้

คุณธรรมในตัวบุคคลจะเกิดขึ้นได้ต้องเริ่มที่การพัฒนาจิตใจด้วยวิธีการของพระสัมมา
สัมพุทธเจ้า คือ การทำใจให้ใสบริสุทธิ์หยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำได้ทุกเพศทุกวัย
เมื่อใจมีคุณภาพ การแก้ปัญหาต่าง ๆ ก็จะลุล่วงทำให้เกิดสันติสุข และสันติภาพอย่างยั่งยืน

พระภิกษุภิกษุคุณ (เผด็จ ทัดตชีโว) (2544 : ปกหลัง) กล่าวว่า บ้านเมืองของเรา
กำลังประสบปัญหาวิกฤตรอบด้าน ผู้ที่ทำให้เกิดปัญหถึงขั้นสังคมวิบัติ คือ “คนเลว” ดังนั้น การที่จะ
กอบกู้สังคมให้กลับฟื้นคืนมาใหม่ก็ต้องมุ่งประเด็นลงไปที่การแก้ไขอบรมพัฒนาคนให้เป็น “คนดี”
โดยยึดหลักที่ว่า “สร้างคนเพื่อสร้างชาติ” ทั้งนี้ เพราะถ้าพลเมืองในชาติเป็นคนดีกันหมดแล้ว
ประเทศชาติย่อมเจริญรุ่งเรืองไปเองโดยปริยาย จึงมีคำถามเกิดขึ้นว่าเราจะดำเนินการพัฒนาคนได้อย่างไร?
หรือจะสร้างสังคมคนดีได้อย่างไร?

ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน เป็นปัญหาที่แก้ไขให้สิ้นสุดลงอย่างเด็ดขาด
ไม่ได้เลย ถ้าคนในสังคมยังไม่สนใจศึกษาหลักธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างจริงจัง ปัญหา
ทุกปัญหาจะสงบลงได้ขึ้นอยู่กับคนในสังคมเป็นคนดีอย่างแท้จริงแล้วหรือยัง ?

2.1.3 การจัดการเรียนการสอนตามแนวพุทธศาสตร์

นักปรัชญาการศึกษาแนวพุทธศาสตร์ สนใจนำหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา
และหลักอริยสัจ 4 คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้น

ให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง เรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การรักษาศีล 5 เป็นการควบคุมกาย วาจา ให้อยู่ในกรอบแห่งความดี ทำให้มีวินัยในทางธรรม เพราะสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองในแนวทางที่ดีได้

นอกจากนี้ ยังมีการประยุกต์จัดการเรียนรู้โดยวิธีโยนิโสมนสิการมาใช้ คำว่า โยนิโสมนสิการ หมายถึง การทำในใจโดยแยกคาย คือ การใช้ความคิดอย่างเป็นระบบ หาคเหตุผล สืบสาวไปถึงสาเหตุแห่งปัญหานั้นๆ แล้วเข้าไปแก้ที่ต้นเหตุจึงจะนับว่าเป็นการแก้ปัญหาที่รากแก้ว ไม่ใช่แก้ปัญหาก็งัก้านสาขาซึ่งแก้ไม่ได้อย่างแท้จริง

สุวิทย์ และอรรถ มูลคำ (2547 : 142) ได้สรุปข้อดีของการจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการดังนี้

1. เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะด้านการคิดหาเหตุผลอย่างเป็นระบบ
2. ผู้เรียนปฏิบัติจนเกิดปัญญาด้วยตนเอง
3. เสริมสร้างบรรยากาศที่เป็นกัลยาณมิตรต่อกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
4. ฝึกความเป็นประชาธิปไตยบนพื้นฐานของความเป็นเหตุและผล
5. เสริมสร้างปัญญาให้กับผู้เรียน โดยการจัดลำดับการฝึกคิดโดยใช้หลักการ

ชั้นสูง

การเรียนการสอนที่นักการศึกษา นำหลักคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาใช้เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรมโดยสอดแทรกไว้ในกระบวนการเรียนการสอน แสดงให้เห็นว่าความรู้ทั้งหลายในโลกนี้ ใช้ประโยชน์เพื่อทำมาหากินแต่เพียงอย่างเดียว ถ้าขาดคุณธรรมเสียแล้ว ความสงบสุขและสันติภาพจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย

ทิตินา แจมมณี (2544 : 109) ได้สรุปว่า “วิธีสอนเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนในการดำเนินการสอน วิธีสอนแบบใดแบบหนึ่งก็คือขั้นตอนในการดำเนินการสอนซึ่งมีองค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญ อันเป็นลักษณะเด่นที่ขาดไม่ได้ของวิธีนั้น.....ครูผู้สอนจึงควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียนและจุดมุ่งหมาย การใช้วิธีสอนหลากหลายวิธี นอกจากจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนแล้วยังสามารถช่วยให้บทเรียนมีความน่าสนใจเพิ่มขึ้น และจูงใจผู้เรียนให้สนใจเรียนรู้เพิ่มขึ้นด้วย”

จะเห็นได้ว่าครูผู้สอนจะเลือกใช้วิธีการสอนแบบใดก็ตาม ครูต้องมีบทบาทและหน้าที่ ดึงศักยภาพ (ความสามารถที่แฝงอยู่) ของผู้เรียนออกมาให้ได้ ทำอย่างไรให้เด็กคิดเป็น ตั้งคำถามเป็น และเมื่อจบการศึกษาออกไปแล้วเป็นคนมีคุณภาพ มีความรู้ มีความคิดและมีคุณภาพ

2.1.4 การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา

ความสำคัญของการดำเนินชีวิต

การดำเนินชีวิตของทุกคนจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความเชื่อในเรื่องเหตุกับผล ทุกอย่างต้องมีเหตุและผล ผลย่อมเกิดจากเหตุ บางทีเมื่อเกิดผลแล้วอาจจะทำให้เกิดเหตุต่อไปอีก หลักของเหตุและผลก็คือ ความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรมในพุทธศาสนา กล่าวคือ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เราต้องพยายามละกรรมชั่วทั้งปวง ทำแต่ความดีทุกรูปแบบ ชีวิตจึงจะประสบความสำเร็จในปัจจุบัน สิ่งใดที่ดำเนินชีวิตผิดพลาดมาในอดีตไม่ควรไปทำผิดซ้ำอีก และแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง โดยการทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคต

พระภิกษุวิริยคุณ (2546 : 50 - 51) กล่าวว่า เราจะประสบแต่ความสุขอันเป็นยอดปรารถนาของเรา (รวมทั้งมนุษยชาติ) เป็นต้นว่า จะต้องทำกรรมดีอะไรจึงจะมีอายุยืน มีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรค ไม่มีโรคร้ายแรง มีรูปร่างหน้าตาดี ไม่มีริ้วขี้เหร่ มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มั่งคั่ง ร่ำรวยด้วยอาชีพสุจริต มีเกียรติยศชื่อเสียง เป็นที่ยกย่องเคารพนับถือในสังคม ขณะเดียวกันก็มีสิ่งแวดล้อมที่ดีทั้งสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ และเป็นคนมีกัลยาณมิตรซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องโลกและความเป็นไปของชีวิตตามความเป็นจริง เพื่อจะได้ครองตนอยู่ในเส้นทางกุศลธรรมเสมอ

ความจริงของชีวิตที่ทุกคนต้องรู้

ความจริงของชีวิต (Meaning of Life) หมายถึง ชีวิตที่เป็นอยู่เป็นไปตามความเป็นจริงของโลกและชีวิต ดังนี้

1. ทุกชีวิตเกิดมาด้วยความทุกข์ จะมีทุกข์มากหรือทุกข์น้อยแตกต่างกันตามฐานะเพศวัยอาชีพ ความทุกข์พื้นฐานคือ เกิด แก่ เจ็บ และตาย
2. ทุกชีวิตอยู่ภายใต้กฎแห่งกรรม (การกระทำ) เมื่อทำความดี หรือความชั่วทางกาย วาจา ใจ ก็ดี ย่อมได้รับผลของกรรมนั้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
3. ทุกชีวิตอยู่ภายใต้กฎไตรลักษณ์ (อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา) เมื่อมีชีวิตอยู่ก็ไม่ยั่งยืน (อนิจจัง) มีสุขและทุกข์ปะปนกันไป (ทุกขัง) ตัวของเราเองก็บังคับบัญชาไม่ได้ (อนัตตา) ต้องไปสู่จุดสลายเหมือนกันทั้งหมด

ดังนั้น การได้เกิดมาเป็นมนุษย์เราต้องเสียเวลากับการทำมาหากินไปเกือบครึ่งก่อนชีวิตก่อนถึงจุดสลาย (ตามกฎไตรลักษณ์) เราควรสร้างเหตุดี ๆ ด้วยการสั่งสมบุญกุศลโดยการให้ทานรักษาศีล เจริญภาวนา เพื่อเป้าหมายหลุดพ้นจากความทุกข์พบความสุขที่แท้จริง

สุมน อมรวิวัฒน์ (2530 : 30) กล่าวว่า การศึกษาตามแนวพุทธวิธีเป็นการเรียนรู้ฝึกหัดบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ กระบวนการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์อย่างแท้จริง กล่าวคือ มีความสมบูรณ์ในตัวเอง มีความสืบเนื่องและเป็นเหตุเป็นผลแก่กันและกัน นอกจากนี้ การจัดการศึกษาหากมุ่งเพื่อการพัฒนาชีวิตและสังคมให้สมบูรณ์ด้วยความสงบและอิสรภาพแล้วไซ้ การจัดการศึกษาต้องจัดให้สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนามนุษย์ตามไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนการสอนวิชาความจริงของชีวิต เรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา” มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

อรุณ พูลทวี (2539) ได้ศึกษาบทบาทของครอบครัวในการส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า

1. ครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายมีบทบาท 5 ด้าน ในการส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ ความขยัน ความมีระเบียบวินัย การประหยัด ความอดทน การตรงต่อเวลาและความใฝ่รู้ บทบาทในด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กมีมากที่สุด และบทบาทในด้านการเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้และข้อเท็จจริงด้านจริยธรรมและวัฒนธรรมแก่เด็กมีน้อยที่สุด
2. ครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายมีการส่งเสริมคุณธรรมด้านการประหยัดมากที่สุดและด้านความใฝ่รูน้อยที่สุด

สนาม สากรจิตร (2533) ได้วิจัยเรื่องสัมฤทธิ์ผลในการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการพบว่า

1. นักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์ด้วยวิธีสอนแบบสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการมีการเรียนรู้และมีพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยมีขั้มเลขคณิตของคะแนนสอบหลังสอนสูงกว่าก่อนสอน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์ด้วยวิธีสอนแบบสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนคณิตศาสตร์ ด้านบุคลิกภาพ ความเป็นกัลยาณมิตร และพฤติกรรมการสอน โดยดูจากขั้มเลขคณิตของคะแนนการประเมินเจตคติหลังสอน

3. นักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์ด้วยวิธีสอนแบบสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนคณิตศาสตร์ ด้านบรรยากาศในการเรียนคณิตศาสตร์ บทเรียน สื่อการสอน และประโยชน์ของคณิตศาสตร์ โดยดูจากมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการประเมินเจตคติหลังสอน

4. นักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์ด้วยวิธีสอนแบบสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ มีพฤติกรรม 3 ด้าน คือ พฤติกรรมด้านการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม พฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร โดยมัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก และจากการประเมินพฤติกรรมนักเรียน โดยเพื่อนในกลุ่มและการประเมินพฤติกรรมตนเอง โดยมัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง

พัชรินทร์ จันทร์พิทักษ์พร (2541) ได้วิจัยเรื่องการสร้างชุดการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อสร้างชุดการสอนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 42 อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน ผลการวิจัย พบว่า ชุดการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 89.22/89.22

พจณี จันทร์เกษม (2519) ได้วิจัยเรื่องการสร้างชุดการสอนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยอุเทนถวายชั้นปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยอุเทนถวาย ชั้นปีที่ 1 จำนวน 40 คน ผลการวิจัย พบว่า ชุดการสอนวิชาภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 และสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้แนวทางในการวิจัย โดยการสร้างชุดการเรียนการสอนตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่จะเพิ่มพูนคุณธรรม และสามารถนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานวิจัย การพัฒนาชุดการเรียนรู้การสอนวิชาความจริงของชีวิต เรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา” มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

- 3.1 ระเบียบวิธีวิจัย
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
- 3.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.5 การรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Research and Development) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดการเรียนรู้การสอน
2. แบบประเมินตนเองก่อนและหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป
3. แบบสอบถามวัดเจตคติ

3.3 การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ฉบับ ได้แก่ ชุดการเรียนรู้การสอน แบบประเมินตนเองก่อนและหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป และแบบสอบถามวัดเจตคติ ดังนี้

1. สร้างชุดการเรียนรู้การสอน

ในการสร้างชุดการเรียนรู้การสอน ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 วิเคราะห์เนื้อหา โดยนำสาระสำคัญในรายวิชาความจริงของชีวิต ตามหลักสูตรสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พุทธศักราช 2543 ในหัวข้อการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา มาจัดทำชุดการเรียนรู้การสอนได้ทั้งหมด 5 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วยบทเรียนสำเร็จรูป

1.2 เขียนเค้าโครงบทเรียนสำเร็จรูป แบ่งเป็น 5 ชุด

1.3 เขียนบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งประกอบด้วย

1.3.1 กำหนดเนื้อหาและจำนวนชั่วโมงแต่ละชุด

1.3.2 กำหนดกิจกรรม และกระบวนการสอน

1.3.3 เขียนแบบประเมินตนเองก่อนเรียน

1.3.4 เขียนแบบประเมินตนเองหลังเรียน

1.4 สร้างสื่อและจัดหาสื่อวี.ซี.ดี และ ดี.วี.ดี ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบทเรียน

2. สร้างแบบประเมินตนเองก่อนและหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

ในการสร้างแบบประเมินตนเองก่อนและหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป มีขั้นตอนดังนี้

2.1 แบบประเมินสร้างขึ้นโดยยึดความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้กับเนื้อหาเป็นหลัก จำนวน 5 ชุด เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ โดยผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ จำนวน 2 คน คือ

1. รองศาสตราจารย์วันิดา บำรุงไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2. รองศาสตราจารย์ประยูร ทรงศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความชัดเจนของคำถาม และความสอดคล้องระหว่างคำถามกับพฤติกรรมที่วัด ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.2 หาค่าความเที่ยง (Reliability) ค่าความยากง่าย (Difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (Item – Total Correlation) ของแบบประเมินตนเอง โดยใช้สูตรของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson) KR_{21} (อ้างใน ประคอง กรรณสูต หน้า 41) ทดลองใช้กับนักศึกษาโปรแกรมวิชาพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 35 คน และโปรแกรมวิชา

ภาษาญี่ปุ่น ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 25 คน รวม 60 คน และคัดเลือกคำถามที่มีค่าความยากพอเหมาะ และมีค่าอำนาจจำแนกไม่ติดลบ (ข้อที่ติดลบได้ปรับคำถามใหม่) ได้ข้อคำถามที่มีคุณภาพ จำนวน 100 ข้อ มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .8939 มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.35 – 0.80 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.2 – 0.55 (ภาคผนวก ข) แสดงว่าแบบประเมินมีความยากง่ายพอเหมาะ มีค่าอำนาจจำแนก และมีความเชื่อถือได้

3. สร้างแบบสอบถามวัดเจตคติ

แบบสอบถามวัดเจตคติ เป็นการตรวจสอบความพอใจของผู้เรียนต่อประเด็นต่าง ๆ ของบทเรียนสำเร็จรูป โดยกำหนดแบบสอบถามตามแบบ ของ พล คำปิงส์ และคณะทำงาน (2543) ผู้วิจัยได้ปรับข้อคำถามบางข้อให้เหมาะสม โดยมีข้อคำถาม จำนวน 15 ข้อ ประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักศึกษา โปรแกรมพัฒนาชุมชน จำนวน 10 คน หลังจากนั้น จึงนำมาศึกษาปัญหาและแก้ไขปรับข้อคำถามให้ดียิ่งขึ้น

3.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2549

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

3.4.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินตนเองก่อนและหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป ได้แก่ นักศึกษาโปรแกรมวิชาพัฒนาชุมชน จำนวน 35 คน และโปรแกรมวิชาภาษาญี่ปุ่น จำนวน 25 คน รวม 60 คน

3.4.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป ได้แก่ นักศึกษาโปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 40 คน

3.4.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ และออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 81 คน

การทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา แบ่งเป็น 5 ชุด แต่ละชุดได้ทำแผนการสอน จัดกิจกรรม และใช้สื่อรูปแบบต่างๆ อย่างต่อเนื่องมาหลายครั้ง และได้ปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจนสมบูรณ์ในระดับหนึ่ง จากนั้นจึงได้นำไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 75/75 โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ทดลองใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับนักศึกษาเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยได้นำไปใช้กับนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาญี่ปุ่น จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาเก่ง 1 คน นักศึกษาปานกลาง 1 คน และนักศึกษาย่อ 1 คน นำผลที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด และทำการปรับปรุงแก้ไขระหว่างเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม 2549

2. ทดลองใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับนักศึกษากลุ่มย่อย จำนวน 10 คน โดยเลือกนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษที่มีระดับสติปัญญาแตกต่างกัน นำผลที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด พบว่า บทเรียนสำเร็จรูปบางชุดมีประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์ จึงนำมาปรับปรุงแก้ไขระหว่างภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549

3. ทดลองใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับนักศึกษากลุ่มใหญ่ จำนวนมากกว่า 40 คน โดยนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาโปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ที่มีระดับสติปัญญาแตกต่างกัน นำผลที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด พบว่า บทเรียนสำเร็จรูปบางชุดมีประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์บ้างเล็กน้อย จึงนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.5 การรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ให้นักศึกษาทำแบบประเมินตนเองก่อนใช้บทเรียนสำเร็จรูป
2. นักศึกษาดำเนินกิจกรรมตามบทเรียนสำเร็จรูป และรายงานผลการศึกษาบทเรียน
3. ให้นักศึกษาทำแบบประเมินตนเองเมื่อสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรมในบทเรียนสำเร็จรูป
4. หลังสิ้นสุดการเรียนให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามวัดเจตคติที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป คำนวณได้จากสูตร

$$E_1 = \frac{\sum X/n}{A} \times 100$$

E_1 = ประสิทธิภาพของกระบวนการ (ระหว่างการใช้บทเรียนสำเร็จรูป)

X = คะแนนรวมของรายงานผลการศึกษาบทเรียน

A = คะแนนเต็มของรายงานผลการศึกษาบทเรียน

n = จำนวนนักศึกษา

$$E_2 = \frac{\sum F/n}{B} \times 100$$

E_2 = ประสิทธิภาพของผลลัพท์ (หลังการใช้แบบฝึก)

F = คะแนนรวมของแบบประเมินตนเองหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

B = คะแนนเต็มของแบบประเมินตนเองหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

n = จำนวนนักศึกษา

(อ้างอิง นภาพร สิงห์ดี, 2533)

2. การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือความก้าวหน้าในการเรียนของนักศึกษา หาได้จากผลต่างระหว่างแบบประเมินตนเองหลังเรียน และก่อนเรียน

เกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ หลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป นักศึกษามีการเรียนรู้ที่สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

$$\text{ร้อยละของความก้าวหน้า} = \frac{\text{คะแนนเฉลี่ยหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป} - \text{ก่อนใช้บทเรียนสำเร็จรูป} \times 100}{\text{คะแนนเต็ม}}$$

3. การทดสอบความแตกต่างระหว่างก่อนใช้บทเรียนสำเร็จรูป และหลังใช้บทเรียนสำเร็จรูปด้วยค่าที (t - test)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n - 1}}}$$

$\sum D$ = ผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนใช้ และ หลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูปแต่ละคู่

$\sum D^2$ = ผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนใช้ และ หลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูปแต่ละคู่ที่ยกกำลังสอง

n = จำนวนนักศึกษา

(อ้างจาก ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2530)

เกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน

1. ผลการทดสอบวัดเจตคติของผู้เรียนต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูป หาได้จากความพอใจของผู้เรียนที่ได้รับจากการเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูปในประเด็นต่าง ๆ เช่น วัตถุประสงค์ ความชัดเจนของขั้นตอนในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป และการเรียนรู้อย่างใช้ความคิดและใช้เหตุผล เป็นต้น

เกณฑ์การแปลผลมีขัณมีเลขคณิต จากการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติ แปลความหมายดังนี้

1.00 – 1.49	หมายถึง	มีเจตคติ (ความพอใจ) ในระดับน้อยที่สุด
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีเจตคติในระดับน้อย
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีเจตคติในระดับปานกลาง
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีเจตคติในระดับมาก
4.50 – 5.00	หมายถึง	มีเจตคติในระดับมากที่สุด

2. การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การหาประสิทธิภาพของกระบวนการระหว่างการใช้แบบประเมินตนเอง (E_1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์หลังการใช้แบบประเมินตนเอง (E_2) เกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ $E_1/E_2 = 75/75$ โดยมีค่าเบี่ยงเบนได้ $\pm 5\%$

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากการใช้ชุดการเรียนการสอนวิชาความจริงของชีวิต เรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา” ผู้วิจัยจะนำเสนอเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป

ส่วนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

ส่วนที่ 3 เจตคติของผู้เรียนต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป

การทดสอบประสิทธิภาพและความก้าวหน้าในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 ประสิทธิภาพและความก้าวหน้าในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูป	ค่าประสิทธิภาพ E_1/ E_2	ความก้าวหน้า ในการใช้ บทเรียนสำเร็จรูป
ชุดที่ 1 การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ตอนที่ 1.1 สัมมาทิฐิ ตอนที่ 1.2 มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี ตอนที่ 1.3 มงคลหมู่ที่ 2 การสร้างความพร้อมในการฝึกตน	89.25/ 71.00	34.55 %
ชุดที่ 2 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 2.1 มงคลหมู่ที่ 3 ฝึกตนให้เป็นคนมีประโยชน์ ตอนที่ 2.2 มงคลหมู่ที่ 4 บำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว	87.25/ 80.05	46.35 %
ชุดที่ 3 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 3.1 มงคลหมู่ที่ 5 บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ตอนที่ 3.2 มงคลหมู่ที่ 6 ปรับเตรียมสภาพใจให้พร้อม	87.20/ 80.65	48.20 %

บทเรียนสำเร็จรูป	ค่าประสิทธิภาพ $E_1 : E_2$	ความก้าวหน้า ในการใช้ บทเรียนสำเร็จรูป
ชุดที่ 4 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 4.1 มงคลหมู่ที่ 7 การแสวงหาธรรมะเบื้องต้น ตอนที่ 4.2 มงคลหมู่ที่ 8 การแสวงหาธรรมะเบื้องสูง	86.15/ 78.50	47.30 %
ชุดที่ 5 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 5.1 มงคลหมู่ที่ 9 การฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อกำจัดกิเลส ให้สิ้นไป ตอนที่ 5.2 มงคลหมู่ที่ 10 ผลจากการปฏิบัติจนหมดกิเลส ตอนที่ 5.3 กฎแห่งกรรม.....กฎสากล, ไตรวิฏ	87.40/ 76.15	44.80 %
รวม	87.45/ 77.27	

จากตาราง 1 เมื่อพิจารณาผลการทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปทุกชุด พบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด คือ $E_1/E_2 = 75 : 75$ โดยมีค่าเบี่ยงเบนได้ $\pm 5\%$ เมื่อ E_1 เป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 ของคะแนนจากรายงานผลการศึกษาบทเรียน E_2 เป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 ของคะแนนจากแบบประเมินตนเอง ตามเกณฑ์ เมื่อสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรมในบทเรียนสำเร็จรูป พบว่า E_1/E_2 เท่ากับ 87.45/ 77.27

เมื่อพิจารณาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปแต่ละชุด พบว่า ส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (75/ 75) ยกเว้น ชุดที่ 1 (สัมมาทิฐิ, การฝึกให้เป็นคนดี, การสร้างความพร้อมในการฝึกตน) มีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ต่ำกว่าเกณฑ์เล็กน้อย ($E_1/E_2 = 89.25/ 71.00$)

ในด้านความก้าวหน้าของการใช้บทเรียนสำเร็จรูปเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการใช้แบบประเมินตนเอง มีความแตกต่างอยู่ในช่วง 34.55% - 48.20%

ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	=	จำนวนนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	=	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	=	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	=	ค่าสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูปของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างแสดงดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ก่อนและหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูป	การทดสอบ	n	X	S.D.	t
ที่ 1 การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ตอนที่ 1.1 สัมมาทิฐิ ตอนที่ 1.2 มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี ตอนที่ 1.3 มงคลหมู่ที่ 2 การสร้างความรู้ พร้อมในการฝึกคน	ก่อน หลัง	81 81	7.29 14.21	1.8059 1.9152	25.6601*
ที่ 2 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 2.1 มงคลหมู่ที่ 3 ฝึกตนให้เป็นคนมี ประโยชน์ ตอนที่ 2.2 มงคลหมู่ที่ 4 บำเพ็ญประโยชน์ ต่อครอบครัว	ก่อน หลัง	81 81	6.74 16.01	1.9351 1.2698	42.1173*
ที่ 3 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 3.1 มงคลหมู่ที่ 5 บำเพ็ญประโยชน์ ต่อสังคม ตอนที่ 3.2 มงคลหมู่ที่ 6 ปรับเตรียมสภาพใจ ให้พร้อม	ก่อน หลัง	81 81	6.49 16.13	1.9945 1.8759	44.6177*
ที่ 4 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 4.1 มงคลหมู่ที่ 7 การแสวงหาธรรมะ เบื้องต้น ตอนที่ 4.2 มงคลหมู่ที่ 8 การแสวงหาธรรมะ เบื้องต้น	ก่อน หลัง	81 81	6.24 15.70	1.3741 1.3734	59.7918*

ตาราง 2 (ต่อ)

บทเรียนสำเร็จรูป	การทดสอบ	n	X	S.D.	t
ที่ 5 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต					
ตอนที่ 5.1 มงคลหมู่ที่ 9 การฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อกำจัดกิเลส ให้สิ้นไป	ก่อน	81	6.27	1.6659	45.0160*
ตอนที่ 5.2 มงคลหมู่ที่ 10 ผลจากการปฏิบัติ จนหมดกิเลส	หลัง	81	15.23	2.2982	
ตอนที่ 5.3 กฎแห่งกรรม.....กฎสากล, ไตรวิฏ					

หมายเหตุ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูปทุกชุด พบว่า มีความแตกต่างกันโดยหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป นักศึกษามีการเรียนรู้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เจตคติของผู้เรียนต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

1. เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อวัตถุประสงค์ของบทเรียนสำเร็จรูปในด้านความชัดเจนและความเข้าใจ ซึ่งผลที่ได้แสดงดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างต่อ วัตถุประสงค์ของบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูป	Mean	S.D.	เจตคติ อยู่ในเกณฑ์
ชุดที่ 1 การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ตอนที่ 1.1 สัมมาทิฐิ ตอนที่ 1.2 มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี ตอนที่ 1.3 มงคลหมู่ที่ 2 การสร้างความพร้อมในการฝึกตน	3.8651	0.6251	ดี
ชุดที่ 2 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 2.1 มงคลหมู่ที่ 3 ฝึกตนให้เป็นคนมีประโยชน์ ตอนที่ 2.2 มงคลหมู่ที่ 4 บำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว	3.8651	0.7102	ดี
ชุดที่ 3 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 3.1 มงคลหมู่ที่ 5 บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ตอนที่ 3.2 มงคลหมู่ที่ 6 ปรับเตรียมสภาพใจให้พร้อม	3.8876	0.6980	ดี
ชุดที่ 4 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 4.1 มงคลหมู่ที่ 7 การแสวงหาธรรมะเบื้องต้น ตอนที่ 4.2 มงคลหมู่ที่ 8 การแสวงหาธรรมะเบื้องสูง	3.9550	0.6727	ดี
ชุดที่ 5 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 5.1 มงคลหมู่ที่ 9 การฝึกภาคปฏิบัติเพื่อกำจัดกิเลส ให้สิ้นไป ตอนที่ 5.2 มงคลหมู่ที่ 10 ผลจากการปฏิบัติจนหมดกิเลส ตอนที่ 5.3 กฎแห่งกรรม....กฎสากล , ไตรวิฏ	4.0112	0.7150	ดี

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวัตถุประสงค์ของบทเรียนสำเร็จรูปทั้ง 5 ชุด ปรากฏว่า วัตถุประสงค์ของบทเรียนสำเร็จรูปทุกชุดมีความชัดเจนดีและเข้าใจง่าย

2. เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อความชัดเจนของขั้นตอนในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งผลที่ได้แสดงดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างต่อความชัดเจนของขั้นตอนในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูป	Mean	S.D.	เจตคติ อยู่ในเกณฑ์
ชุดที่ 1 การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ตอนที่ 1.1 สัมมาทิฐิ ตอนที่ 1.2 มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี ตอนที่ 1.3 มงคลหมู่ที่ 2 การสร้างความพร้อมในการฝึกคน	3.7303	0.6354	ดี
ชุดที่ 2 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 2.1 มงคลหมู่ที่ 3 ฝึกคนให้เป็นคนมีประโยชน์ ตอนที่ 2.2 มงคลหมู่ที่ 4 บำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว	3.7191	0.7069	ดี
ชุดที่ 3 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 3.1 มงคลหมู่ที่ 5 บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ตอนที่ 3.2 มงคลหมู่ที่ 6 ปรับเตรียมสภาพใจให้พร้อม	3.9213	0.6072	ดี
ชุดที่ 4 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 4.1 มงคลหมู่ที่ 7 การแสวงหาธรรมะเบื้องต้น ตอนที่ 4.2 มงคลหมู่ที่ 8 การแสวงหาธรรมะเบื้องต้นสูง	3.8314	0.6782	ดี
ชุดที่ 5 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 5.1 มงคลหมู่ที่ 9 การฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อกำจัดกิเลสให้สิ้นไป ตอนที่ 5.2 มงคลหมู่ที่ 10 ผลจากการปฏิบัติจนหมดกิเลส ตอนที่ 5.3 กฎแห่งกรรม...กฎสากล, ไตรวิฏ	3.9101	0.7173	ดี

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อความชัดเจนของขั้นตอนในการใช้บทเรียนสำเร็จรูปทั้ง 5 ชุด ปรากฏว่าขั้นตอนในการใช้บทเรียนสำเร็จรูปทุกชุดมีความชัดเจน

3. เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้อย่างใช้ความคิดและใช้หลักเหตุ - ผล ซึ่งผลที่ได้แสดงดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างต่อการเรียนรู้อย่างใช้ความคิดและใช้หลักเหตุ - ผล

บทเรียนสำเร็จรูป	Mean	S.D.	เจตคติ อยู่ในเกณฑ์
ชุดที่ 1 การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ตอนที่ 1.1 สัมมาทิฐิ ตอนที่ 1.2 มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี ตอนที่ 1.3 มงคลหมู่ที่ 2 การสร้างความพร้อมในการฝึกตน	3.8764	0.7042	ดี
ชุดที่ 2 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 2.1 มงคลหมู่ที่ 3 ฝึกตนให้เป็นคนมีประโยชน์ ตอนที่ 2.2 มงคลหมู่ที่ 4 บำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว	3.8876	0.6980	ดี
ชุดที่ 3 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 3.1 มงคลหมู่ที่ 5 บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ตอนที่ 3.2 มงคลหมู่ที่ 6 ปรับเตรียมสภาพใจให้พร้อม	3.8876	0.6815	ดี
ชุดที่ 4 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 4.1 มงคลหมู่ที่ 7 การแสวงหาธรรมะเบื้องต้น ตอนที่ 4.2 มงคลหมู่ที่ 8 การแสวงหาธรรมะเบื้องสูง	3.8314	0.7267	ดี
ชุดที่ 5 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 5.1 มงคลหมู่ที่ 9 การฝึกภาคปฏิบัติเพื่อกำจัดกิเลสให้สิ้นไป ตอนที่ 5.2 มงคลหมู่ที่ 10 ผลจากการปฏิบัติจนหมดกิเลส ตอนที่ 5.3 กฎแห่งกรรม...กฎสากล, ไตรวิฏ	3.9887	0.6989	ดี

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อย่างใช้ความคิดและใช้หลักเหตุ - ผลของบทเรียนสำเร็จรูปทั้ง 5 ชุด ปรากฏว่า ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างใช้ความคิดและใช้หลักเหตุ-ผลเป็นอย่างดีทุกชุด

4. เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อวิธีการนำเสนอเนื้อหาของบทเรียนสำเร็จรูปว่ามีความง่าย กระชับ และชัดเจน ซึ่งผลที่ได้แสดงดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างต่อวิธีการนำเสนอเนื้อหาของบทเรียนสำเร็จรูปในด้านความง่าย กระชับและชัดเจน

บทเรียนสำเร็จรูป	Mean	S.D.	เจตคติ อยู่ในเกณฑ์
ชุดที่ 1 การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ตอนที่ 1.1 สัมมาทิฐิ ตอนที่ 1.2 มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี ตอนที่ 1.3 มงคลหมู่ที่ 2 การสร้างความพร้อมในการฝึกคน	3.9550	0.7964	ดี
ชุดที่ 2 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 2.1 มงคลหมู่ที่ 3 ฝึกคนให้เป็นคนมีประโยชน์ ตอนที่ 2.2 มงคลหมู่ที่ 4 บำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว	3.9101	0.7634	ดี
ชุดที่ 3 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 3.1 มงคลหมู่ที่ 5 บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ตอนที่ 3.2 มงคลหมู่ที่ 6 ปรับเตรียมสภาพใจให้พร้อม	4.0000	0.6396	ดี
ชุดที่ 4 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 4.1 มงคลหมู่ที่ 7 การแสวงหาธรรมะเบื้องต้น ตอนที่ 4.2 มงคลหมู่ที่ 8 การแสวงหาธรรมะเบื้องสูง	3.8988	0.7840	ดี
ชุดที่ 5 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 5.1 มงคลหมู่ที่ 9 การฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อกำจัดกิเลสให้สิ้นไป ตอนที่ 5.2 มงคลหมู่ที่ 10 ผลจากการปฏิบัติจนหมดกิเลส ตอนที่ 5.3 กฎแห่งกรรม...กฎสากล , ไตรวิฏ	3.8539	0.6998	ดี

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิธีการนำเสนอเนื้อหาของบทเรียนสำเร็จรูป ทั้ง 5 ชุด ปรากฏว่า วิธีการนำเสนอเนื้อหาของบทเรียนสำเร็จรูปทุกชุดทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย มีความชัดเจนและกระชับดี

5. เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อความเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งผลที่ได้แสดงดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างต่อความเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูป	Mean	S.D.	เจตคติ อยู่ในเกณฑ์
ชุดที่ 1 การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ตอนที่ 1.1 สัมมาทิฐิ ตอนที่ 1.2 มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี ตอนที่ 1.3 มงคลหมู่ที่ 2 การสร้างความพร้อมในการฝึกคน	3.7977	0.6064	ดี
ชุดที่ 2 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 2.1 มงคลหมู่ที่ 3 ฝึกคนให้เป็นคนมีประโยชน์ ตอนที่ 2.2 มงคลหมู่ที่ 4 บำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว	3.8764	0.7042	ดี
ชุดที่ 3 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 3.1 มงคลหมู่ที่ 5 บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ตอนที่ 3.2 มงคลหมู่ที่ 6 ปรับเตรียมสภาพใจให้พร้อม	3.8651	0.7861	ดี
ชุดที่ 4 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 4.1 มงคลหมู่ที่ 7 การแสวงหาธรรมะเบื้องต้น ตอนที่ 4.2 มงคลหมู่ที่ 8 การแสวงหาธรรมะเบื้องสูง	3.7640	0.7389	ดี
ชุดที่ 5 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 5.1 มงคลหมู่ที่ 9 การฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อกำจัดกิเลสให้สิ้นไป ตอนที่ 5.2 มงคลหมู่ที่ 10 ผลจากการปฏิบัติจนหมดกิเลส ตอนที่ 5.3 กฎแห่งกรรม...กฎสากล , ไตรวิฏ	3.7415	0.7910	ดี

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อความเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียนสำเร็จรูปทั้ง 5 ชุด ปรากฏว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาที่น่าสนใจของบทเรียนสำเร็จรูปทุกชุดเป็นอย่างดี

6. เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อความยากของเนื้อหาของบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งผลที่ได้แสดงดังตาราง 8

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างต่อความยากของเนื้อหาของบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูป	Mean	S.D.	เจตคติ อยู่ในเกณฑ์
ชุดที่ 1 การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ตอนที่ 1.1 สัมมาทิฐิ ตอนที่ 1.2 มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี ตอนที่ 1.3 มงคลหมู่ที่ 2 การสร้างความพร้อมในการฝึกคน	3.8539	0.6834	ดี
ชุดที่ 2 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 2.1 มงคลหมู่ที่ 3 ฝึกคนให้เป็นคนมีประโยชน์ ตอนที่ 2.2 มงคลหมู่ที่ 4 บำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว	3.7303	0.7033	ดี
ชุดที่ 3 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 3.1 มงคลหมู่ที่ 5 บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ตอนที่ 3.2 มงคลหมู่ที่ 6 ปรับเตรียมสภาพใจให้พร้อม	3.8764	0.7358	ดี
ชุดที่ 4 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 4.1 มงคลหมู่ที่ 7 การแสวงหาธรรมะเบื้องต้น ตอนที่ 4.2 มงคลหมู่ที่ 8 การแสวงหาธรรมะเบื้องสูง	3.5842	0.7200	ดี
ชุดที่ 5 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 5.1 มงคลหมู่ที่ 9 การฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อกำจัดกิเลสให้สิ้นไป ตอนที่ 5.2 มงคลหมู่ที่ 10 ผลจากการปฏิบัติจนหมดกิเลส ตอนที่ 5.3 กฎแห่งกรรม...กฏสากล , ไครวิฏ	3.6853	0.7919	ดี

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อความยากของเนื้อหาของบทเรียนสำเร็จรูปทั้ง 5 ชุด ปรากฏว่า ผู้เรียนคิดว่าบทเรียนสำเร็จรูปทุกชุดไม่ยากเกินกว่าที่จะทำให้เกิดความเข้าใจ

7. เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อความยาวของเนื้อหาของบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งผลที่ได้แสดงดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างต่อความยาวของเนื้อหาของบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูป	Mean	S.D.	เจตคติอยู่ในเกณฑ์
ชุดที่ 1 การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ตอนที่ 1.1 สัมมาทิฐิ ตอนที่ 1.2 มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี ตอนที่ 1.3 มงคลหมู่ที่ 2 การสร้างความพร้อมในการฝึกคน	3.6516	0.6834	ดี
ชุดที่ 2 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 2.1 มงคลหมู่ที่ 3 ฝึกคนให้เป็นคนมีประโยชน์ ตอนที่ 2.2 มงคลหมู่ที่ 4 บำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว	3.6853	0.8201	ดี
ชุดที่ 3 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 3.1 มงคลหมู่ที่ 5 บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ตอนที่ 3.2 มงคลหมู่ที่ 6 ปรับเตรียมสภาพใจให้พร้อม	3.8427	0.7214	ดี
ชุดที่ 4 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 4.1 มงคลหมู่ที่ 7 การแสวงหารัชมะเบื้องต้น ตอนที่ 4.2 มงคลหมู่ที่ 8 การแสวงหารัชมะเบื้องสูง	3.6741	0.7035	ดี
ชุดที่ 5 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 5.1 มงคลหมู่ที่ 9 การฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อกำจัดกิเลสให้สิ้นไป ตอนที่ 5.2 มงคลหมู่ที่ 10 ผลจากการปฏิบัติจนหมดกิเลส ตอนที่ 5.3 กฎแห่งกรรม....กฎสากล , ไตรวิฏ	3.7865	0.6652	ดี

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อความยาวของบทเรียนสำเร็จรูปทั้ง 5 ชุด ปรากฏว่า บทเรียนสำเร็จรูปทุกชุดมีความยาวเหมาะสมดี

8. เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อความยากของศัพท์ที่ใช้ในบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งผลที่ได้แสดงดังตาราง 10

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างต่อความยากของศัพท์ที่ใช้ในบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูป	Mean	S.D.	เจตคติอยู่ในเกณฑ์
ชุดที่ 1 การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ตอนที่ 1.1 สัมมาทิฐิ ตอนที่ 1.2 มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี ตอนที่ 1.3 มงคลหมู่ที่ 2 การสร้างความพร้อมในการฝึกตน	3.7303	0.7033	ดี
ชุดที่ 2 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 2.1 มงคลหมู่ที่ 3 ฝึกตนให้เป็นคนมีประโยชน์ ตอนที่ 2.2 มงคลหมู่ที่ 4 บำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว	3.7640	0.7075	ดี
ชุดที่ 3 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 3.1 มงคลหมู่ที่ 5 บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ตอนที่ 3.2 มงคลหมู่ที่ 6 ปรับเตรียมสภาพใจให้พร้อม	3.7640	0.6575	ดี
ชุดที่ 4 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 4.1 มงคลหมู่ที่ 7 การแสวงหาธรรมะเบื้องต้น ตอนที่ 4.2 มงคลหมู่ที่ 8 การแสวงหาธรรมะเบื้องสูง	3.6516	0.7702	ดี
ชุดที่ 5 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 5.1 มงคลหมู่ที่ 9 การฝึกภาคปฏิบัติเพื่อกำจัดกิเลสให้สิ้นไป ตอนที่ 5.2 มงคลหมู่ที่ 10 ผลจากการปฏิบัติจนหมดกิเลส ตอนที่ 5.3 กฎแห่งกรรม...กฎสากล , ไตรวิญญู	3.7865	0.6986	ดี

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อความยากของศัพท์ที่ใช้ของบทเรียนสำเร็จรูปทั้ง 5 ชุด ปรากฏว่า ผู้เรียนมีความคิดว่าศัพท์ที่ใช้ของบทเรียนสำเร็จรูปทุกชุดไม่ยากเกินไป

9. เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อคำถามของบทเรียนสำเร็จรูปและสามารถตอบคำถามในบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งผลที่ได้แสดงดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างต่อคำถามของบทเรียนสำเร็จรูปและความสามารถตอบคำถามในบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูป	Mean	S.D.	เจตคติ อยู่ในเกณฑ์
ชุดที่ 1 การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ตอนที่ 1.1 สัมมาทิฐิ ตอนที่ 1.2 มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี ตอนที่ 1.3 มงคลหมู่ที่ 2 การสร้างความพร้อมในการฝึกตน	3.8876	0.8039	ดี
ชุดที่ 2 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 2.1 มงคลหมู่ที่ 3 ฝึกตนให้เป็นคนมีประโยชน์ ตอนที่ 2.2 มงคลหมู่ที่ 4 บำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว	3.9550	0.8106	ดี
ชุดที่ 3 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 3.1 มงคลหมู่ที่ 5 บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ตอนที่ 3.2 มงคลหมู่ที่ 6 ปรับเตรียมสภาพใจให้พร้อม	3.9550	0.6894	ดี
ชุดที่ 4 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 4.1 มงคลหมู่ที่ 7 การแสวงหาธรรมะเบื้องต้น ตอนที่ 4.2 มงคลหมู่ที่ 8 การแสวงหาธรรมะเบื้องสูง	3.8427	0.7370	ดี
ชุดที่ 5 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 5.1 มงคลหมู่ที่ 9 การฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อกำจัดกิเลสให้สิ้นไป ตอนที่ 5.2 มงคลหมู่ที่ 10 ผลจากการปฏิบัติจนหมดกิเลส ตอนที่ 5.3 กฎแห่งกรรม....กฎสากล , ไตรวิฏ	3.9213	0.7107	ดี

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อคำถามของบทเรียนสำเร็จรูปทั้ง 5 ชุด ปรากฏว่า คำถามของบทเรียนสำเร็จรูปทุกชุดทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ง่าย และผู้เรียนสามารถหาคำตอบได้

10. เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อความเข้าใจคำสั่งหรือคำชี้แจงในบทเรียนสำเร็จรูปและสามารถในการปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำชี้แจง ซึ่งผลที่ได้แสดงดังตาราง 12

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างต่อความเข้าใจคำสั่งหรือคำชี้แจงในบทเรียนสำเร็จรูปและความสามารถในการปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำชี้แจง

บทเรียนสำเร็จรูป	Mean	S.D.	เจตคติ อยู่ในเกณฑ์
ชุดที่ 1 การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ตอนที่ 1.1 สัมมาทิฐิ ตอนที่ 1.2 มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี ตอนที่ 1.3 มงคลหมู่ที่ 2 การสร้างความพร้อมในการฝึกคน	3.7752	0.7500	ดี
ชุดที่ 2 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 2.1 มงคลหมู่ที่ 3 ฝึกคนให้เป็นคนมีประโยชน์ ตอนที่ 2.2 มงคลหมู่ที่ 4 บำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว	3.8876	0.7453	ดี
ชุดที่ 3 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 3.1 มงคลหมู่ที่ 5 บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ตอนที่ 3.2 มงคลหมู่ที่ 6 ปรับเตรียมสภาพใจให้พร้อม	3.8427	0.7214	ดี
ชุดที่ 4 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 4.1 มงคลหมู่ที่ 7 การแสวงหารรรณะเบื้องต้น ตอนที่ 4.2 มงคลหมู่ที่ 8 การแสวงหารรรณะเบื้องสูง	3.8988	0.7694	ดี
ชุดที่ 5 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 5.1 มงคลหมู่ที่ 9 การฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อกำจัดกิเลสให้สิ้นไป ตอนที่ 5.2 มงคลหมู่ที่ 10 ผลจากการปฏิบัติจนหมดกิเลส ตอนที่ 5.3 กฎแห่งกรรม...กฎสากล , ไตรวิถุ	3.8876	0.6815	ดี

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อคำสั่งหรือคำชี้แจงของบทเรียนสำเร็จรูปทั้ง 5 ชุด ปรากฏว่า คำสั่งหรือคำชี้แจงของบทเรียนสำเร็จรูปทุกชุดทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายและสามารถปฏิบัติได้ดี

11. เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อแบบประเมินตนเองของบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งผลที่ได้แสดงดังตาราง 13

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างต่อแบบประเมินตนเองของบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูป	Mean	S.D.	เจตคติ อยู่ในเกณฑ์
ชุดที่ 1 การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ตอนที่ 1.1 สัมมาทิฐิ ตอนที่ 1.2 มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี ตอนที่ 1.3 มงคลหมู่ที่ 2 การสร้างความพร้อมในการฝึกตน	3.6629	0.6475	ดี
ชุดที่ 2 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 2.1 มงคลหมู่ที่ 3 ฝึกตนให้เป็นคนมีประโยชน์ ตอนที่ 2.2 มงคลหมู่ที่ 4 บำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว	3.7752	0.8223	ดี
ชุดที่ 3 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 3.1 มงคลหมู่ที่ 5 บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ตอนที่ 3.2 มงคลหมู่ที่ 6 ปรับเตรียมสภาพใจให้พร้อม	3.8764	0.7042	ดี
ชุดที่ 4 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 4.1 มงคลหมู่ที่ 7 การแสวงหาธรรมะเบื้องต้น ตอนที่ 4.2 มงคลหมู่ที่ 8 การแสวงหาธรรมะเบื้องสูง	3.8314	0.6782	ดี
ชุดที่ 5 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 5.1 มงคลหมู่ที่ 9 การฝึกภาคปฏิบัติเพื่อกำจัดกิเลสให้สิ้นไป ตอนที่ 5.2 มงคลหมู่ที่ 10 ผลจากการปฏิบัติจนหมดกิเลส ตอนที่ 5.3 กฎแห่งกรรม...กฎสากล , ไตรวิฏ	3.9662	0.7454	ดี

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อแบบประเมินตนเองของบทเรียนสำเร็จรูปทั้ง 5 ชุด ปรากฏว่า แบบประเมินตนเองของบทเรียนสำเร็จรูปมีความเหมาะสมดี

12. เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาของบทเรียนสำเร็จรูป
ซึ่งผลที่ได้แสดงดังตาราง 14

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างต่อการ
ดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา

บทเรียนสำเร็จรูป	Mean	S.D.	เจตคติ อยู่ในเกณฑ์
ชุดที่ 1 การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ตอนที่ 1.1 สัมมาทิฐิ ตอนที่ 1.2 มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี ตอนที่ 1.3 มงคลหมู่ที่ 2 การสร้างความพร้อมในการฝึกคน	3.9662	0.6475	ดี
ชุดที่ 2 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 2.1 มงคลหมู่ที่ 3 ฝึกคนให้เป็นคนมีประ โยชน์ ตอนที่ 2.2 มงคลหมู่ที่ 4 บำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว	3.9101	0.7634	ดี
ชุดที่ 3 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 3.1 มงคลหมู่ที่ 5 บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ตอนที่ 3.2 มงคลหมู่ที่ 6 ปรับเตรียมสภาพใจให้พร้อม	3.9887	0.6825	ดี
ชุดที่ 4 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 4.1 มงคลหมู่ที่ 7 การแสวงหาธรรมะเบื้องต้น ตอนที่ 4.2 มงคลหมู่ที่ 8 การแสวงหาธรรมะเบื้องสูง	3.8764	0.5996	ดี
ชุดที่ 5 การดำเนินชีวิต โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 5.1 มงคลหมู่ที่ 9 การฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อกำจัดกิเลส ให้สิ้นไป ตอนที่ 5.2 มงคลหมู่ที่ 10 ผลจากการปฏิบัติจนหมดกิเลส ตอนที่ 5.3 กฎแห่งกรรม....กฎสากล , ไตรวิฏ	3.9438	0.8028	ดี

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาของบทเรียนสำเร็จรูปทั้ง 5 ชุด
ปรากฏว่า การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาของบทเรียนสำเร็จรูปทุกชุดมีความเหมาะสมดี

13. เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อวิธีการนั่งสมาธิในบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งผลที่ได้แสดงดังตาราง 15

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างต่อวิธีนั่งสมาธิในบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูป	Mean	S.D.	เจตคติ อยู่ในเกณฑ์
ชุดที่ 1 การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ตอนที่ 1.1 สัมมาทิฐิ ตอนที่ 1.2 มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี ตอนที่ 1.3 มงคลหมู่ที่ 2 การสร้างความพร้อมในการฝึกตน	4.0786	0.7866	ดี
ชุดที่ 2 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 2.1 มงคลหมู่ที่ 3 ฝึกตนให้เป็นคนมีประโยชน์ ตอนที่ 2.2 มงคลหมู่ที่ 4 บำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว	4.0786	0.7572	ดี
ชุดที่ 3 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 3.1 มงคลหมู่ที่ 5 บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ตอนที่ 3.2 มงคลหมู่ที่ 6 ปรับเตรียมสภาพใจให้พร้อม	4.0561	0.7441	ดี
ชุดที่ 4 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 4.1 มงคลหมู่ที่ 7 การแสวงหาธรรมะเบื้องต้น ตอนที่ 4.2 มงคลหมู่ที่ 8 การแสวงหาธรรมะเบื้องสูง	3.9550	0.8106	ดี
ชุดที่ 5 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 5.1 มงคลหมู่ที่ 9 การฝึกภาคปฏิบัติเพื่อกำจัดกิเลสให้สิ้นไป ตอนที่ 5.2 มงคลหมู่ที่ 10 ผลจากการปฏิบัติจนหมดกิเลส ตอนที่ 5.3 กฎแห่งกรรม...กฎสากล , ไตรวิถุ	4.0449	0.8106	ดี

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิธีการนั่งสมาธิของบทเรียนสำเร็จรูปทั้ง 5 ชุด ปรากฏว่า วิธีการนั่งสมาธิในบทเรียนสำเร็จรูปมีความเหมาะสมดี

14. เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อความสนุกเพลิดเพลินของสื่อธรรมะในบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งผลที่ได้แสดงดังตาราง 16

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างต่อความสนุกเพลิดเพลินของสื่อธรรมะในบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูป	Mean	S.D.	เจตคติอยู่ในเกณฑ์
ชุดที่ 1 การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ตอนที่ 1.1 สัมมาทิฐิ ตอนที่ 1.2 มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี ตอนที่ 1.3 มงคลหมู่ที่ 2 การสร้างความพร้อมในการฝึกคน	4.2921	0.8006	ดี
ชุดที่ 2 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 2.1 มงคลหมู่ที่ 3 ฝึกคนให้เป็นคนมีประโยชน์ ตอนที่ 2.2 มงคลหมู่ที่ 4 บำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว	4.2471	0.7429	ดี
ชุดที่ 3 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 3.1 มงคลหมู่ที่ 5 บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ตอนที่ 3.2 มงคลหมู่ที่ 6 ปรับเตรียมสภาพใจให้พร้อม	4.1685	0.8559	ดี
ชุดที่ 4 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 4.1 มงคลหมู่ที่ 7 การแสวงหารัชมะเบื้องต้น ตอนที่ 4.2 มงคลหมู่ที่ 8 การแสวงหารัชมะเบื้องสูง	4.1236	0.8232	ดี
ชุดที่ 5 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 5.1 มงคลหมู่ที่ 9 การฝึกภาคปฏิบัติเพื่อกำจัดกิเลสให้สิ้นไป ตอนที่ 5.2 มงคลหมู่ที่ 10 ผลจากการปฏิบัติจนหมดกิเลส ตอนที่ 5.3 กฎแห่งกรรม...กฎสากล , ไตรวิฏ	4.3146	0.7323	ดี

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อความสนุกเพลิดเพลินของสื่อธรรมะของบทเรียนสำเร็จรูปทั้ง 5 ชุด ปรากฏว่าผู้เรียนมีความสุขเพลิดเพลินในการดูสื่อธรรมะของบทเรียนสำเร็จรูปทุกชุด

15. เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อเวลาที่กำหนดของบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งผลที่ได้แสดงดังตาราง 17

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างต่อเวลาที่กำหนดของบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูป	Mean	S.D.	เจตคติอยู่ในเกณฑ์
ชุดที่ 1 การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ตอนที่ 1.1 สัมมาทิฐิ ตอนที่ 1.2 มงคลหมวดที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี ตอนที่ 1.3 มงคลหมวดที่ 2 การสร้างความพร้อมในการฝึกตน	3.6179	0.7761	ดี
ชุดที่ 2 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 2.1 มงคลหมวดที่ 3 ฝึกตนให้เป็นคนมีประโยชน์ ตอนที่ 2.2 มงคลหมวดที่ 4 บำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว	3.7752	0.7191	ดี
ชุดที่ 3 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 3.1 มงคลหมวดที่ 5 บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ตอนที่ 3.2 มงคลหมวดที่ 6 ปรับเตรียมสภาพใจให้พร้อม	3.8202	0.7161	ดี
ชุดที่ 4 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 4.1 มงคลหมวดที่ 7 การแสวงหาธรรมะเบื้องต้น ตอนที่ 4.2 มงคลหมวดที่ 8 การแสวงหาธรรมะเบื้องต้นสูง	3.6853	0.7919	ดี
ชุดที่ 5 การดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต ตอนที่ 5.1 มงคลหมวดที่ 9 การฝึกภาคปฏิบัติเพื่อกำจัดกิเลสให้สิ้นไป ตอนที่ 5.2 มงคลหมวดที่ 10 ผลจากการปฏิบัติจนหมดกิเลส ตอนที่ 5.3 กฎแห่งกรรม...กฎสากล , ไตรวิฏ	3.8202	0.7471	ดี

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อเวลาที่กำหนดของบทเรียนสำเร็จรูปทั้ง 5 ชุด ปรากฏว่า เวลาที่กำหนดของบทเรียนสำเร็จรูปทุกชุด มีความเหมาะสมดีไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเพื่อการพัฒนาชุดการเรียนรู้การสอนวิชาความจริงของชีวิต เรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา” ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างชุดการเรียนรู้การสอนวิชาความจริงของชีวิต เรื่อง “การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา” ซึ่งประกอบด้วย บทเรียนสำเร็จรูป
2. เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้การสอนให้เป็นไปตามเกณฑ์กำหนด ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ
 - 2.1 ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด $E_1/E_2 = 75/75$ โดยมีค่าเบี่ยงเบนได้ $\pm 5\%$
 - 2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาภายหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูปมีความรู้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
 - 2.3 เจตคติของผู้เรียนต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูปให้อยู่ในระดับดี (3.50 - 4.49)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดการเรียนรู้การสอน
2. แบบประเมินตนเองก่อนและหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป
3. แบบสอบถามวัดเจตคติ

5.1 สรุป

1. ค่าประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปได้คำนวณโดยการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และหาค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) และแปรความโดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด $E_1/E_2 = 75/75$ โดยมีค่าเบี่ยงเบนได้ $\pm 5\%$ พบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปทุกชุดอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด คือ $87.45/77.27$ และความก้าวหน้าของการใช้บทเรียนสำเร็จรูปทุกชุดอยู่ในช่วง $34.55\% - 48.20\%$

2. ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป พบว่า หลังการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป นักศึกษามีการเรียนรู้ มีความเข้าใจหลักในการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา สามารถนำวิธีการนั่งสมาธิไปใช้ได้และเข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรมมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการทดสอบวัดเจตคติของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างต่อการใช้บทเรียนสำเร็จรูปทุกชุด พบว่า นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อบทเรียนสำเร็จรูปในทุกๆด้านอยู่ในระดับดี ($3.50 - 4.49$) เช่น

1. วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการใช้ การนำเสนอเนื้อหาของบทเรียนสำเร็จรูปมีความชัดเจนดี
2. ผู้เรียนมีการเรียนรู้อย่างใช้ความคิดและใช้หลักเหตุ – ผลเป็นอย่างดี
3. คำถามและคำสั่งหรือคำชี้แจงในบทเรียนสำเร็จรูปมีความชัดเจนและปฏิบัติได้
4. แบบประเมินตนเองมีความเหมาะสม
5. วิธีการนั่งสมาธิมีความเหมาะสมดี

5.2 อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยจากการสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอน พบว่า ชุดการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ $87.45/77.27$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ $75/75$ และความก้าวหน้าของการใช้บทเรียนสำเร็จรูปทุกชุดอยู่ในช่วง $34.55\% - 48.20\%$ ทั้งนี้ เพราะบทเรียนสำเร็จรูปในแต่ละชุดที่สร้างขึ้นโดยคำนึงถึงหลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนโมดูลหรือหน่วยการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของสุวิทย์ และ อรทัย มุลคำ (2547 : 45) จันทนา เคนมา (2545 : 33) วิชัย ดิษฐระ (2532 : 152 -153) กล่าวคือ มีวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แน่นอนและชัดเจน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาด้วยตนเองได้ อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งผู้เรียนสามารถทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตนทุกระยะ

2. จากผลการวิจัยในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูปทุกชุด พบว่า มีความแตกต่างกัน โดยหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป นักศึกษามีความรู้สูงขึ้น และมีสมาธิในการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. จากการทดสอบวัดเจตคติของนักศึกษาต่อบทเรียนสำเร็จรูปทุกชุด พบว่า นักศึกษามีเจตคติต่อบทเรียนสำเร็จรูปในระดับดี แสดงว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นบทเรียนที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ชุดการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นนี้สามารถนำไปใช้กับนักศึกษาทุกสาขาวิชาที่เรียนวิชาความจริงของชีวิต เพราะจะทำให้เกิดการเรียนรู้เรื่องราวของการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง โดยใช้ความคิดและเหตุผลในพุทธศาสนาโดยเฉพาะเรื่องกฎแห่งกรรมซึ่งจะทำให้ดำเนินชีวิตไม่ผิดพลาด สามารถมีความสุขในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้น ควรมีการวิจัยและพัฒนาในหัวข้ออื่น ๆ อีก

2. ชุดการเรียนการสอนเรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาที่พัฒนาขึ้นนี้ ทำให้นักศึกษาเป็นคนมีเหตุผล มีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ทำให้อยากทำความดี เกรงกลัวผลของการทำชั่ว กลัวบาปมากขึ้น เหมาะสมที่จะนำไปใช้สำหรับการเรียนการสอนที่ผู้สอนควรสอดแทรกอยู่ในทุกรายวิชา

3. ควรมีการสัมมนาวิเคราะห์ชุดการเรียนการสอน โดยคณะอาจารย์ที่ผ่านการสอนรายวิชานี้มาแล้ว

4. ควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษาทุกชั้นปีอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการหล่อหลอมอุปนิสัยของนักศึกษาให้มีจิตใจเข้มแข็งในการทำมาค้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน ซึ่งมหาวิทยาลัยควรมีนโยบายมุ่งเน้นสร้างคนให้เป็นคนดีอย่างสำคัญ

บรรณานุกรม

- กาญจนา คุณารักษ์. (2527). **หลักสูตรและการสอน**. นครปฐม : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- จันทนา เคนมา. (2545). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้
ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สังคมศึกษา) เรื่อง ประเทศไทยในปัจจุบันสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และ วาสนา ทวีกุลทรัพย์. (2544). “ชุดการสอนรายบุคคล” ใน **สื่อการศึกษา
พัฒนาสรร**. พิมพ์ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- คณัย เทียนพุด. (2525). **การพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดดำเนินโครงการประชุมปฏิบัติการ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย**.
- ทีศนา แคมมณี. (2544). **14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- นภาพร สิงห์ทัด. (2531). **การพัฒนาชุดการสอนรายบุคคลเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางการวิจัย
สำหรับครูและบุคลากรการศึกษาประจำการ**. วิทยานิพนธ์การศึกษาคุุณัฐบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประคอง วรรณสุด. (2542). **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประดิษฐ์ วิชัย และคนอื่น ๆ. (2544). **รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาแคลคูลัส
โดยใช้ห้องปฏิบัติการสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีสถาบันราชภัฏ**. เลข : สถาบันราชภัฏเลย.
- ผ่องลักษณ์ จิตต์การุญ. (2547). **การสืบสอบลักษณะการคิดวิจารณ์ตามหลักโยนิโสมนติการ
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชา
อุดมศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พจณี จันเกษม. (2519). **การสร้างชุดการสอนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยอุเทนถวาย**

ชั้นปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พัชรินทร์ จันทร์พิทักษ์พร. (2541). การสร้างชุดการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระภาวนาวิริยคุณ. (2546). เข้าไปอยู่ในใจ. กรุงเทพฯ : บริษัทเชอริกราฟฟิค 1991 จำกัด.
- พระภาวนาวิริยคุณ. (2544). คัมภีร์กวีภักตชาติ. กรุงเทพฯ : บริษัทกราฟฟิคอาร์ตพรีนติ้ง จำกัด.
- พล คำปิงส์ และคณะทำงาน. (2543). คู่มือการรวบรวมข้อมูล. เลข : สถาบันราชภัฏเลย.
- วิชัย คิสสระ. (2535). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : สี่วิริยาสาน.
- วิราพร พงศ์อาจารย์. (2545). รายงานการวิจัยการสร้างแบบฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักศึกษาสถาบันราชภัฏ. พิษณุโลก : สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สภาสถาบันราชภัฏ. (2546). อุดมการณ์ของสถาบันราชภัฏ (online). สถาบันราชภัฏ สำนักงาน. แหล่งที่มา : <http://www.rajabhat.ac.th/ideal/htm> (15 มกราคม 2546).
- สมาน สาครจิตร์. (2533). สัมฤทธิ์ผลในการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัญลักษณ์ เทียมถนอม. (2543). การศึกษาไทยในสถานการณ์โลก. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : มิติใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). บทบาทครูกับการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : สถาบันแห่งชาติเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. (2543). กรุงเทพฯ : หลักสูตรสถาบันราชภัฏพุทธศักราช 2543.
- สุภาพ รมณีย์พิกุล และคนอื่น ๆ. (2544). รายงานการวิจัย การวิจัยเพื่อพัฒนาชุดการเรียนการสอนปฏิบัติการเคมีอินทรีย์ 1. พิษณุโลก : ฝ่ายวิจัยและพัฒนาหลักสูตร โครงการ พวส.
- ลีปพนนท์ เกตุทัต. (2538). ความเสี่ยงและโอกาสทางสังคมและวัฒนธรรมไทย. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องวิกฤตทางสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 20 - 22 เมษายน 2538.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2530). การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สุมิตร คุณากร. (2518). หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : สยามการพิมพ์.
- สุวิทย์ และอรทัย มูลคำ. (2547). 20 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมค่านิยม. การเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.

อรุณ พูลทวิ. (2539). การศึกษาบทบาทของครอบครัวในการส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาเขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์
มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Parsons, J. and others. (1976). "Criteria for Selecting Evaluation or Development learning
Modules" Educational Technology. 4 : 31 - 32; February, 1976.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูปชุดที่ 1 เรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา

ตอนที่ 1.1 สัมมาทิฐิ

ตอนที่ 1.2 การฝึกให้เป็นคนดี

ตอนที่ 1.3 การสร้างความพร้อมในการฝึกตน

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน (20)	คะแนน หลังเรียน (20)	คะแนน กระบวนการ (20)	D	D*D
1. กาญจนา	7	17	17	10	100
2. จเร	6	15	17	9	81
3. ชุติมา	5	15	19	10	100
4. นภัสสรณ์	8	18	20	10	100
5. น้ำฝน	10	18	19	8	64
6. ปกัศรา	11	16	17	5	25
7. นพพร	9	14	14	5	25
8. พัชราภรณ์	5	12	18	7	49
9. วรณนิกา	7	14	19	7	49
10. วารุณี	8	13	19	5	25
11. สมพร	6	15	19	9	81
12. สุพรรณิกกา	4	13	18	9	81
13. อรวรรณ	7	15	18	8	64
14. พิรุณ	8	15	17	7	49
15. ยุทธการ	9	15	16	6	36
16. วัลลภ	6	13	17	7	49
17. สรวาฐ	10	15	15	5	25
18. จุฑามาศ	5	12	16	7	49
19. ไพรรี	7	14	18	7	49
20. รวีวรรณ	4	13	20	9	81
21. รัชณี	6	14	18	8	64
22. รัตนาวดี	5	14	19	9	81
23. ศิริินภา	6	14	19	8	64
24. สูดากานต์	7	16	19	9	81
25. อัจฉรา	8	16	20	8	64

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน (20)	คะแนน หลังเรียน (20)	คะแนน กระบวนการ (20)	D	D*D
26. อารีย์ญา	7	16	20	9	81
27. อุไรพร	5	12	18	7	49
28. นัทพล	5	10	14	5	25
29. บุญรัตน์	7	12	15	5	25
30. เกศริน	6	17	18	11	121
31. จันทิมา	8	14	20	6	36
32. อุพาสักขณ์	9	14	20	5	25
33. ญาดา	8	16	18	8	64
34. วันเพ็ญ	6	13	19	7	49
35. วิภา	5	14	19	9	81
36. สุนิสา	9	14	17	5	25
37. เสาวรส	7	14	19	7	49
38. พงประสิทธิ์	8	17	19	9	81
39. ไพรัช	7	16	18	9	81
40. อัครเดช	6	16	18	10	100
41. กฤษณา	8	10	18	2	4
42. ฐานิกา	10	11	19	1	1
43. ปิยะนันท์	5	14	19	9	81
44. ปิยนาด	7	14	19	7	49
45. มณฑิยา	4	12	18	8	64
46. รัตนา	8	15	16	7	49
47. วัชรินทร์	7	14	19	7	49
48. ศรีไพร	6	16	19	10	100
49. สุพัศรา	9	15	19	6	36
50. อนุสรรา	10	17	19	7	49
51. หัสยา	11	15	19	4	16
52. จิตรกณ	10	11	18	1	1
53. ฉัตรชัย	9	12	18	3	9
54. ณัฐพล	6	12	15	6	36

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน (20)	คะแนน หลังเรียน (20)	คะแนน กระบวนการ (20)	D	D*D
55. ชาคริต	5	14	14	9	81
56. นัทศน์	8	16	18	8	64
57. บัณฑิตย์	9	9	19	0	0
58. ประพันธ์	10	15	18	5	25
59. ประยงค์	7	12	13	5	25
60. พรศักดิ์	8	15	19	7	49
61. เฉลิมพร	7	16	18	9	81
62. พัฒนะ	9	14	19	5	25
63. กานูวัส	11	12	17	1	1
64. วัชระ	5	16	19	11	121
65. วุฒิชัย	8	14	19	6	36
66. ศิริวัฒน์	9	16	18	7	49
67. สุกฤษฎ์	6	13	17	7	49
68. อนุสรณ์	9	16	18	7	49
69. อาทิตย์	9	11	18	2	4
70. ปรีทศน์	7	15	16	8	64
71. สรณ	8	11	16	3	9
72. ไพบุลย์	7	14	19	7	49
73. กาญจนา	5	17	18	12	144
74. เดือนเพ็ญ	9	15	20	6	36
75. นิตยา	10	16	19	6	36
76. ปวีณา	8	17	16	9	81
77. จำลอง	8	15	19	7	49
78. ประเสริฐศรี	7	14	15	7	49
79. ธรรมรงค์	5	14	14	9	81
80. มงคล	5	12	19	7	49
81. วิสาน	5	13	16	8	64
รวม	591	1151	1446	560	4342

หมายเหตุ : อักษรและความหมายที่ใช้กับสัญลักษณ์ทางสถิติ

ก = คะแนนก่อนเรียน
ล = คะแนนหลังเรียน
น = คะแนนกระบวนการ

$$\begin{aligned}\bar{X}_n &= \frac{591}{81} = 7.29 \\ \bar{X}_l &= \frac{1151}{81} = 14.20 \\ \bar{X}_u &= \frac{1446}{81} = 17.85 \\ E_1 &= \frac{17.85}{20} \times 100 = 89.25 \\ E_2 &= \frac{14.20}{20} \times 100 = 71.00\end{aligned}$$

$$\text{ประสิทธิภาพของบทเรียน} = E_1/E_2 = \frac{89.25}{71.00} = 1.25$$

$$\text{ร้อยละความก้าวหน้า} = \frac{14.20 - 7.29}{20} \times 100 = 34.55$$

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$t = \frac{560}{\sqrt{\frac{(81 \times 4342) - (560)^2}{81-1}}}$$

$$t = 25.66$$

บทเรียนสำเร็จรูปชุดที่ 2 เรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา

ตอนที่ 2.1 มงคลหมู่ที่ 3 ฝึกคนให้เป็นคนที่มี

ประโยชน์

ตอนที่ 2.2 มงคลหมู่ที่ 4 บำเพ็ญประโยชน์ต่อ

ครอบครัว

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน (20)	คะแนน หลังเรียน (20)	คะแนน กระบวนการ (20)	D	D*D
1. กาญจนา	5	17	18	12	144
2. จเร	9	15	17	6	36
3. ชุตินา	8	13	18	5	25
4. นภัสสรณ์	8	18	18	10	100
5. น้ำฝน	6	16	17	10	100
6. ปกัศรา	10	15	16	5	25
7. นพพร	7	17	19	10	100
8. พิชราภรณ์	9	17	17	8	64
9. วรณิดา	8	17	18	9	81
10. วารุณี	6	14	17	8	64
11. สมพร	8	16	17	8	64
12. สุพรรณิศา	8	17	18	9	81
13. อรวรรณ	5	15	18	10	100
14. พิรุณ	11	17	19	6	36
15. ยุทธการ	6	16	17	10	100
16. วัลลภ	7	18	19	11	121
17. สรวุธ	8	15	16	7	49
18. จุฑามาศ	7	17	19	10	100
19. ไพโรรี	7	15	16	8	64
20. รวีวรรณ	6	13	17	7	49
21. รัชณี	5	16	18	11	121
22. รัตนาวดี	9	17	20	8	64
23. ศิริธิดา	11	16	19	5	25
24. สุศกานต์	7	17	19	10	100
25. อัจฉรา	9	18	18	9	81

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน (20)	คะแนน หลังเรียน (20)	คะแนน กระบวนการ (20)	D	D*D
26. อารีย์ญา	8	18	19	10	100
27. อุไรพร	8	17	19	9	81
28. นัทพล	6	15	17	9	81
29. บุญรัตน์	7	15	17	8	64
30. เกศริน	9	16	17	7	49
31. จันทิมา	7	17	19	10	100
32. จุฬาลักษณ์	12	18	19	6	36
33. ญาดา	8	17	20	9	81
34. วันเพ็ญ	10	16	17	6	36
35. วิภา	8	17	17	9	81
36. สุนิสา	7	16	18	9	81
37. เสาวรส	10	16	18	6	36
38. พงประสิทธิ์	5	16	17	11	121
39. ไพรัช	4	16	17	12	144
40. อัครเดช	7	16	18	9	81
41. กฤษณา	7	16	17	9	81
42. ฐานิกา	5	16	18	11	121
43. ปิยะนันท์	4	15	19	11	121
44. ปิยนาง	6	16	17	10	100
45. มณฑิยา	5	16	16	11	121
46. รัตนา	8	18	19	10	100
47. วัชรินทร์	5	17	18	12	144
48. ศรีไพร	5	17	18	12	144
49. สุพัศรา	4	16	17	12	144
50. อนุสรา	3	16	16	13	169
51. หัสยา	5	14	17	9	81
52. จิตรกมล	5	16	18	11	121
53. ฉัตรชัย	7	17	17	10	100
54. ฉัฐพล	6	15	17	9	81

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน (20)	คะแนน หลังเรียน (20)	คะแนน กระบวนการ (20)	D	D*D
55. ชาคริต	4	16	18	12	144
56. นัทสน์	6	16	16	10	100
57. บัณฑิตย์	5	15	17	10	100
58. ประพันธ์	4	16	16	12	144
59. ประยงค์	7	14	15	7	49
60. พรศักดิ์	7	16	17	9	81
61. เอลิมพร	8	16	18	8	64
62. พัฒนะ	7	13	16	6	36
63. ภาณุวัต	7	17	15	10	100
64. วัชระ	6	17	17	11	121
65. วุฒิชัย	5	17	18	12	144
66. สิริวัฒน์	4	13	16	9	81
67. สุกฤษฎ์	5	17	18	12	144
68. อนุสรณ์	3	13	17	10	100
69. อาทิตย์	7	17	17	10	100
70. ปริทัศน์	9	16	16	7	49
71. สรณ	10	16	17	6	36
72. ไพบุลย์	8	14	16	6	36
73. ภาณุจนา	7	16	17	9	81
74. เคื่อนเพ็ญ	7	17	18	10	100
75. นิตยา	8	19	19	11	121
76. ปวีณา	5	16	18	11	121
77. จำลอง	5	16	17	11	121
78. ประเสริฐศิริ	4	15	17	11	121
79. ชรรมรงค์	7	15	17	8	64
80. มงคล	6	15	16	9	81
81. วิสาน	4	16	17	12	144
รวม	546	1297	1414	751	7277

หมายเหตุ : อักษรและความหมายที่ใช้กับสัญลักษณ์ทางสถิติ

$$\begin{aligned} \text{ก} &= \text{คะแนนก่อนเรียน} \\ \text{ข} &= \text{คะแนนหลังเรียน} \\ \text{น} &= \text{คะแนนกระบวนการ} \\ \bar{X}_n &= \frac{546}{81} = 6.74 \\ \bar{X}_n &= \frac{1297}{81} = 16.01 \\ \bar{X}_n &= \frac{1414}{81} = 17.45 \\ E_1 &= \frac{17.45}{20} \times 100 = 87.25 \\ E_2 &= \frac{16.01}{20} \times 100 = 80.05 \end{aligned}$$

$$\text{ประสิทธิภาพของบทเรียน} = E_1/E_2 = \frac{87.25}{80.05} = 1.08$$

$$\text{ร้อยละความก้าวหน้า} = \frac{16.01 - 6.74}{20} \times 100 = 46.35$$

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$t = \frac{751}{\sqrt{\frac{(81 \times 7277) - (751)^2}{81-1}}}$$

$$t = 42.12$$

บทเรียนสำเร็จรูปชุดที่ 3 เรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา

ตอนที่ 3.1 มงคลหมู่ที่ 5 บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

ตอนที่ 3.2 มงคลหมู่ที่ 6 ปรับเตรียมสภาพใจให้พร้อม

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน (20)	คะแนน หลังเรียน (20)	คะแนน กระบวนการ (20)	D	D*D
1. กาญจนา	5	16	20	11	121
2. จเร	6	18	20	12	144
3. ชุติมา	6	16	18	10	100
4. นกัศสรณ์	7	16	17	9	81
5. น้ำฝน	4	16	18	12	144
6. ปกีสรา	8	15	17	7	49
7. นพพร	8	16	17	8	64
8. พิชราภรณ์	4	18	19	14	196
9. วรณิดา	3	15	18	12	144
10. วารุณี	10	19	19	9	81
11. สมพร	11	18	18	7	49
12. สุพรรณิกา	6	16	18	10	100
13. อรวรรณ	8	16	19	8	64
14. พิรุณ	7	18	17	11	121
15. ยุทธการ	6	18	18	12	144
16. วัลลภ	6	18	19	12	144
17. สราวุธ	8	16	18	8	64
18. จุฬามาศ	9	15	19	6	36
19. ไพรวรี	11	19	19	8	64
20. รวีวรรณ	10	19	19	9	81
21. รัชณี	4	12	16	8	64
22. รัตนาวดี	8	19	18	11	121
23. ศิริ نگา	7	18	18	11	121
24. สุดากานต์	7	18	18	11	121
25. อัจฉรา	9	18	19	9	81

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน (20)	คะแนน หลังเรียน (20)	คะแนน กระบวนการ (20)	D	D*D
26. อารีญา	11	18	19	7	49
27. อุไรพร	5	16	16	11	121
28. นัทพล	8	17	18	9	81
29. บุญรัตน์	6	18	19	12	144
30. เกศริน	6	16	18	10	100
31. จันทิมา	9	19	20	10	100
32. จุฬาลักษณ์	4	18	19	14	196
33. ญาดา	6	18	19	12	144
34. วันเพ็ญ	5	16	18	11	121
35. วิภา	6	18	17	12	144
36. สุนิสา	6	14	16	8	64
37. เสาวรส	7	16	15	9	81
38. พงประสิทธิ์	8	16	17	8	64
39. ไพรัช	4	16	19	12	144
40. อัครเดช	3	14	18	11	121
41. กฤษณา	7	16	16	9	81
42. ชุมนิกา	5	16	17	11	121
43. ปิยะนันท์	7	18	18	11	121
44. ปิยนาด	6	18	19	12	144
45. มณฑิยา	6	18	18	12	144
46. รัตนา	4	14	18	10	100
47. วัชรินทร์	4	15	17	11	121
48. ศรีไพร	6	15	19	9	81
49. สุพิศรา	5	16	17	11	121
50. อนุสรรา	7	18	19	11	121
51. หัสยา	9	18	16	9	81
52. จิตรภณ	6	14	17	8	64
53. ฉัตรชัย	4	15	17	11	121
54. ณัฐพล	4	18	16	14	196

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน (20)	คะแนน หลังเรียน (20)	คะแนน กระบวนการ (20)	D	D*D
55. ชาคริส	7	12	15	5	25
56. นิทัศน์	9	18	16	9	81
57. บัณฑิตย์	5	16	18	11	121
58. ประพันธ์	8	16	19	8	64
59. ประยงค์	5	16	17	11	121
60. พรศักดิ์	4	13	16	9	81
61. เฉลิมพร	6	15	15	9	81
62. พัฒนะ	6	13	15	7	49
63. ภาณุวิส	5	15	16	10	100
64. วิชระ	8	14	16	6	36
65. วุฒิชัย	4	13	15	9	81
66. ศิริวัฒน์	11	18	19	7	49
67. สุกฤษฎ์	7	15	17	8	64
68. อนุสรณ์	8	18	19	10	100
69. อาทิตย์	10	18	17	8	64
70. ปรีทัศน์	7	14	16	7	49
71. สรณ	5	16	17	11	121
72. ไพบุลย์	6	13	16	7	49
73. กาญจนา	6	15	16	9	81
74. เคือนเพ็ญ	4	15	15	11	121
75. นิตยา	4	13	16	9	81
76. ปวีณา	9	18	20	9	81
77. จำลอง	5	14	16	9	81
78. ประเสริฐศรี	6	15	14	9	81
79. ชรรมรงค์	8	16	18	8	64
80. มงคล	6	12	15	6	36
81. วิสาน	5	14	16	9	81
รวม	526	1307	1413	781	7833

หมายเหตุ : อักษรและความหมายที่ใช้กับสัญลักษณ์ทางสถิติ

ก = คะแนนก่อนเรียน
ด = คะแนนหลังเรียน
น = คะแนนกระบวนการ

$$\begin{aligned}\bar{X}_n &= \frac{526}{81} = 6.49 \\ \bar{X}_a &= \frac{1307}{81} = 16.13 \\ \bar{X}_u &= \frac{1413}{81} = 17.44 \\ E_1 &= \frac{17.44}{20} \times 100 = 87.20 \\ E_2 &= \frac{16.13}{20} \times 100 = 80.65\end{aligned}$$

$$\text{ประสิทธิภาพของบทเรียน} = E_1/E_2 = \frac{87.20}{80.65} = 1.08$$

$$\text{ร้อยละความก้าวหน้า} = \frac{16.13 - 6.49}{20} \times 100 = 48.20$$

$$\begin{aligned}t &= \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} \\ t &= \frac{781}{\sqrt{\frac{(81 \times 7833) - (781)^2}{81-1}}} \\ t &= 44.62\end{aligned}$$

บทเรียนสำเร็จรูปชุดที่ 4 เรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา

ตอนที่ 4.1 มงคลหมู่ที่ 7 การแสวงหาธรรมะเบื้องต้น

ตอนที่ 4.2 มงคลหมู่ที่ 8 การแสวงหาธรรมะเบื้องต้น

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน (20)	คะแนน หลังเรียน (20)	คะแนน กระบวนการ (20)	D	D*D
1. กาญจนา	8	18	20	10	100
2. ชร	7	16	18	9	81
3. ชุติมา	6	16	18	10	100
4. นกัศสรณ์	8	15	18	7	49
5. น้ำฝน	5	14	16	9	81
6. ปกัศรา	3	15	16	12	144
7. นพพร	6	14	16	8	64
8. พัชราภรณ์	7	14	15	7	49
9. วรณิดา	8	14	15	6	36
10. วาสุณี	8	18	17	10	100
11. สมพร	6	18	19	12	144
12. สุพรรณิกา	7	18	19	11	121
13. อรวรรณ	5	14	16	9	81
14. พิรุณ	6	16	18	10	100
15. ยุทธการ	6	16	18	10	100
16. วัลลภ	5	15	16	10	100
17. สราวุธ	7	15	17	8	64
18. จุฑามาศ	8	18	19	10	100
19. ไพรวี	7	15	16	8	64
20. รวีวรรณ	7	16	17	9	81
21. รัชณี	6	14	15	8	64
22. รัตนาวดี	5	16	18	11	121
23. ศิรินภา	7	15	18	8	64
24. สุดากานต์	7	18	17	11	121
25. อัจฉรา	6	18	18	12	144

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน (20)	คะแนน หลังเรียน (20)	คะแนน กระบวนการ (20)	D	D*D
26. อารีย์ญา	4	16	17	12	144
27. อุไรพร	8	18	18	10	100
28. นัทพล	7	15	17	8	64
29. บุญรัตน์	7	15	17	8	64
30. เกศริน	8	18	18	10	100
31. จันทิมา	4	15	16	11	121
32. จุฬาลักษณ์	4	16	17	12	144
33. ญาดา	5	16	18	11	121
34. วันเพ็ญ	4	14	16	10	100
35. วิภา	6	15	17	9	81
36. สุนิสา	5	14	17	9	81
37. เสาวรส	5	14	18	9	81
38. พงประสิทธิ์	6	16	17	10	100
39. ไพรรัช	7	18	18	11	121
40. อัครเดช	7	16	17	9	81
41. กฤษณา	5	15	17	10	100
42. ฐานิกา	6	15	16	9	81
43. ปิยะนันท์	8	17	18	9	81
44. ปิยนาด	7	16	18	9	81
45. มณฑิยา	5	14	16	9	81
46. รัตนา	8	16	17	8	64
47. วัชรินทร์	5	14	15	9	81
48. ศรีไพร	6	16	18	10	100
49. สุพัตรา	7	16	17	9	81
50. อนุสรา	6	15	16	9	81
51. หัสยา	7	16	17	9	81
52. จิตรกณ	5	14	16	9	81
53. นัครชัย	5	16	16	11	121
54. ณัฐพล	7	15	17	8	64

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน (20)	คะแนน หลังเรียน (20)	คะแนน กระบวนการ (20)	D	D*D
55. ชาศริส	7	18	18	11	121
56. นัทสน์	8	14	17	6	36
57. บัณฑิตย์	10	16	17	6	36
58. ประพันธ์	6	14	18	8	64
59. ประยงค์	5	15	16	10	100
60. พรศักดิ์	7	17	18	10	100
61. เถลิมพร	5	16	17	11	121
62. พัฒนะ	4	13	15	9	81
63. ภาณุวิธ	6	17	18	11	121
64. วิชระ	6	16	19	10	100
65. วุฒิชัย	7	18	18	11	121
66. ศิริวัฒน์	4	14	16	10	100
67. สุกฤษฎ์	5	15	18	10	100
68. อนุสรณ์	8	17	18	9	81
69. อาทิตย์	6	14	17	8	64
70. ปรีทัศน์	7	17	18	10	100
71. สรณ	8	15	16	7	49
72. ไพบุลย์	6	17	19	11	121
73. กาญจนา	7	16	18	9	81
74. เคือนเพ็ญ	4	14	17	10	100
75. นิตยา	5	16	18	11	121
76. ปวีณา	6	14	18	8	64
77. จำลอง	9	17	18	8	64
78. ประเสริฐศรี	6	16	17	10	100
79. ธรรมรงค์	7	18	18	11	121
80. มงคล	4	15	18	11	121
81. วิสาน	8	16	19	8	64
รวม	506	1272	1396	766	7406

หมายเหตุ : อักษรและความหมายที่ใช้กับสัญลักษณ์ทางสถิติ

ก	=	คะแนนก่อนเรียน	
ท	=	คะแนนหลังเรียน	
น	=	คะแนนกระบวนการ	
\bar{X}_n	=	$\frac{506}{81}$	= 6.24
\bar{X}_a	=	$\frac{1272}{81}$	= 15.70
\bar{X}_u	=	$\frac{1396}{81}$	= 17.23
E_1	=	$\frac{17.23}{20} \times 100$	= 86.15
E_2	=	$\frac{15.70}{20} \times 100$	= 78.50

$$\text{ประสิทธิภาพของบทเรียน} = E_1/E_2 = \frac{86.15}{78.50} = 1.09$$

$$\text{ร้อยละความก้าวหน้า} = \frac{15.70 - 6.24}{20} \times 100 = 47.30$$

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$t = \frac{766}{\sqrt{\frac{(81 \times 7406) - (766)^2}{81-1}}}$$

$$t = 59.79$$

บทเรียนสำเร็จรูปชุดที่ 5 เรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา

ตอนที่ 5.1 มงคลหมู่ที่ 9 การฝึกภาคปฏิบัติเพื่อกำจัดกิเลสให้สิ้นไป

ตอนที่ 5.2 มงคลหมู่ที่ 10 ผลจากการปฏิบัติจนหมดกิเลส

ตอนที่ 5.3 กฎแห่งกรรม กฎสากล , ไตรวิฏ

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน (20)	คะแนน หลังเรียน (20)	คะแนน กระบวนการ (20)	D	D*D
1. กาญจนา	5	11	19	6	36
2. จร	4	15	19	11	121
3. ชุตินา	6	16	18	10	100
4. นภัสสรณ์	7	16	18	9	81
5. น้ำฝน	6	16	18	10	100
6. ปภัสรา	8	18	19	10	100
7. นพพร	5	14	17	9	81
8. พัชราภรณ์	7	17	18	10	100
9. วรณิดา	7	17	18	10	100
10. วารุณี	9	18	18	9	81
11. สมพร	10	18	17	8	64
12. สุพรรณิศา	6	12	17	6	36
13. อรวรรณ	5	15	18	10	100
14. พิรุณ	7	16	19	9	81
15. ยุทธการ	7	15	17	8	64
16. วัลลภ	6	16	17	10	100
17. สราวุธ	7	15	16	8	64
18. จุฑามาศ	7	16	17	9	81
19. ไพรวี	5	11	17	6	36
20. รวีวรรณ	6	16	19	10	100
21. รัชนี	4	15	17	11	121
22. รัตนาวดี	10	19	19	9	81
23. ศิริ نگา	6	12	16	6	36
24. สุตากานต์	9	18	18	9	81
25. อัจฉรา	8	17	19	9	81

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน (20)	คะแนน หลังเรียน (20)	คะแนน กระบวนการ (20)	D	D*D
26. อารีย์ญา	7	18	17	11	121
27. อุไรพร	7	17	19	10	100
28. นัทพล	6	17	18	11	121
29. บุญรัตน์	12	17	19	5	25
30. เกศริน	7	14	18	7	49
31. จันทิมา	6	16	17	10	100
32. จุฬาทักษณีย์	8	18	19	10	100
33. ญาดา	4	16	17	12	144
34. วันเพ็ญ	6	16	17	10	100
35. วิภา	6	16	17	10	100
36. สุนิสา	8	15	19	7	49
37. เสาวรส	7	16	18	9	81
38. พงประสิทธิ์	4	11	17	7	49
39. ไพรัช	4	10	17	6	36
40. อัครเดช	5	10	17	5	25
41. กฤษณา	5	16	17	11	121
42. ชานิกา	4	12	16	8	64
43. ปิยะนันท์	6	16	17	10	100
44. ปิยนาด	7	17	18	10	100
45. มณฑิยา	8	18	18	10	100
46. รัตนา	7	16	18	9	81
47. วัชรินทร์	7	14	17	7	49
48. ศรีไพร	5	12	18	7	49
49. สุพัตรา	5	17	17	12	144
50. อนุสราร	4	11	16	7	49
51. หัสยา	7	18	19	11	121
52. จิตรภณ	6	14	17	8	64
53. ฉัตรชัย	5	14	15	9	81
54. ณัฐพล	4	15	18	11	121

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน (20)	คะแนน หลังเรียน (20)	คะแนน กระบวนการ (20)	D	D*D
55. ชاکริศ	7	16	17	9	81
56. นัทศน์	6	16	16	10	100
57. บัณฑิตย์	8	18	19	10	100
58. ประพันธ์	8	18	18	10	100
59. ประยงค์	3	12	15	9	81
60. พรศักดิ์	6	16	17	10	100
61. เฉลิมพร	5	15	15	10	100
62. พัฒนะ	4	11	16	7	49
63. ภาณุวิศ	4	12	15	8	64
64. วิชระ	7	16	18	9	81
65. วุฒิชัย	7	12	16	5	25
66. ศิริวัฒน์	9	14	18	5	25
67. สุกฤษฎ์	6	18	19	12	144
68. อนุสรณ์	5	14	17	9	81
69. อาทิตย์	5	11	16	6	36
70. ปรีทัศน์	7	16	15	9	81
71. สธน	6	15	16	9	81
72. ไพบุลย์	6	18	19	12	144
73. กาญจนา	9	18	19	9	81
74. เคื่อนเพ็ญ	4	16	18	12	144
75. นิตยา	7	18	19	11	121
76. ปวีณา	8	17	19	9	81
77. จำลอง	7	15	17	8	64
78. ประเสริฐศรี	6	14	18	8	64
79. ธรรมรงค์	5	14	18	9	81
80. มงคล	5	16	17	11	121
81. วิสาน	4	12	17	8	64
รวม	508	1234	1416	726	6764

หมายเหตุ : อักษรและความหมายที่ใช้กับสัญลักษณ์ทางสถิติ

ก = คะแนนก่อนเรียน
 ล = คะแนนหลังเรียน
 น = คะแนนกระบวนการ

$$\begin{aligned} \bar{X}_n &= \frac{508}{81} = 6.27 \\ \bar{X}_a &= \frac{1234}{81} = 15.23 \\ \bar{X}_u &= \frac{1416}{81} = 17.48 \\ E_1 &= \frac{17.48}{20} \times 100 = 87.40 \\ E_2 &= \frac{15.23}{20} \times 100 = 76.15 \end{aligned}$$

ประสิทธิภาพของบทเรียน = $E_1/E_2 = \frac{87.40}{76.15} = 1.14$

ร้อยละความก้าวหน้า = $\frac{15.23 - 6.27}{20} \times 100 = 44.80$

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$t = \frac{726}{\sqrt{\frac{(81 \times 6764) - (726)^2}{81-1}}}$$

t = 45.02

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- ค่าความยากง่าย (P) และอำนาจจำแนก (r)
- ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง

วิเคราะห์ความยากง่าย (P) และอำนาจจำแนก (r) ของตัวถูก

สูตรความยากง่าย (P)

$$P = \frac{P_H + P_L}{2n}$$

- P = ค่าความยากง่าย
P_H = จำนวนคนตอบถูกในกลุ่มสูง
P_L = จำนวนคนตอบถูกในกลุ่มต่ำ
n = จำนวนคนตอบในกลุ่มสูง หรือกลุ่มต่ำ
(ในที่นี้จำนวนของทั้ง 2 กลุ่มเท่ากัน)

สูตรการหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของตัวถูก

$$r = \frac{P_H - P_L}{n}$$

วิเคราะห์ความยากง่าย (P) และอำนาจจำแนก (r) ของตัวถูก

กลุ่มทดลอง 60 คน ข้อสอบ 100 ข้อ

ข้อที่	ตัวเลือก	กลุ่มสูง (P _H)	กลุ่มต่ำ (P _L)	$P = \frac{P_H + P_L}{2n}$	$r = \frac{P_H - P_L}{n}$
1	ข	20	10	0.50	0.33
2	ก	16	14	0.75	0.1
3	จ	16	12	0.70	0.2
4	ง	15	13	0.70	0.1
5	ค	15	9	0.60	0.3
6	ค	9	7	0.40	0.1
7	ข	17	9	0.65	0.4
8	ก	16	10	0.65	0.3
9	จ	11	3	0.35	0.4
10	ค	14	8	0.55	0.3
11	ข	16	10	0.65	0.3
12	จ	11	3	0.35	0.4
13	ก	15	13	0.70	0.1
14	จ	18	11	0.73	0.35
15	ค	15	13	0.73	0.1
16	ก	12	8	0.50	0.2
17	ง	13	15	0.70	-0.1
18	ค	11	13	0.60	-0.1
19	ข	18	7	0.63	0.55
20	จ	13	8	0.53	0.25
21	ก	17	11	0.70	0.3
22	ค	15	15	0.75	0
23	ก	14	14	0.70	0

ข้อที่	ตัวเลือก	กลุ่มสูง (P _H)	กลุ่มต่ำ (P _L)	$P = \frac{PH + PL}{2n}$	$r = \frac{PH - PL}{n}$
24	ข	11	7	0.45	0.2
25	ข	16	14	0.75	0.1
26	จ	11	7	0.45	0.2
27	ค	16	14	0.75	0.1
28	ง	13	7	0.50	0.3
29	ก	12	7	0.48	0.25
30	ค	14	8	0.55	0.3
31	ข	15	4	0.48	0.55
32	ก	12	8	0.50	0.20
33	ก	16	5	0.53	0.55
34	ง	15	10	0.63	0.25
35	ข	13	9	0.55	0.2
36	ค	13	9	0.55	0.2
37	จ	15	8	0.58	0.35
38	จ	15	10	0.63	0.25
39	ค	18	12	0.75	0.30
40	ข	16	10	0.65	0.3
41	ง	16	6	0.55	0.5
42	ง	15	10	0.63	0.25
43	ค	15	7	0.55	0.4
44	ข	14	10	0.6	0.2
45	ก	14	7	0.53	0.35
46	จ	15	10	0.63	0.25
47	ค	15	6	0.53	0.45
48	ค	14	10	0.6	0.2
49	ก	13	6	0.48	0.35

ข้อที่	ตัวเลือก	กลุ่มสูง (P _H)	กลุ่มต่ำ (P _L)	$P = \frac{PH + PL}{2n}$	$r = \frac{PH - PL}{n}$
50	ง	15	10	0.63	0.25
51	ง	13	6	0.48	0.35
52	ข	17	10	0.68	0.35
53	ค	15	8	0.58	0.35
54	ข	17	10	0.68	0.35
55	ข	12	8	0.50	0.2
56	จ	13	8	0.53	0.25
57	ก	13	8	0.53	0.25
58	ง	14	10	0.60	0.2
59	ง	11	7	0.45	0.2
60	จ	14	10	0.68	0.2
61	ข	11	7	0.45	0.2
62	ก	15	10	0.63	0.25
63	ค	14	8	0.55	0.3
64	ง	16	7	0.58	0.45
65	ข	15	8	0.58	0.35
66	ค	15	9	0.60	0.3
67	ค	15	9	0.60	0.3
68	ง	13	8	0.53	0.25
69	ข	13	8	0.53	0.25
70	ข	16	9	0.63	0.35
71	ค	16	10	0.65	0.3
72	จ	13	5	0.45	0.4
73	ก	16	10	0.65	0.3
74	จ	14	10	0.78	0.2
75	ข	15	6	0.53	0.45

ข้อที่	ตัวเลือก	กลุ่มสูง (P _H)	กลุ่มต่ำ (P _L)	$P = \frac{PH + PL}{2n}$	$r = \frac{PH - PL}{n}$
76	ง	14	7	0.53	0.35
77	ก	11	5	0.40	0.3
78	ค	15	10	0.63	0.25
79	จ	12	6	0.45	0.3
80	ก	16	10	0.65	0.3
81	ค	15	9	0.60	0.3
82	ข	14	5	0.48	0.45
83	ข	14	10	0.60	0.2
84	ง	15	9	0.60	0.3
85	จ	14	5	0.48	0.45
86	ง	17	12	0.73	0.25
87	ค	14	8	0.55	0.3
88	ค	18	14	0.80	0.2
89	ข	17	12	0.73	0.25
90	จ	17	10	0.68	0.35
91	ง	18	14	0.80	0.2
92	ค	14	10	0.60	0.2
93	ก	16	5	0.53	0.55
94	ก	17	12	0.73	0.25
95	ข	16	6	0.55	0.5
96	ค	15	10	0.63	0.25
97	จ	17	5	0.55	0.6
98	ง	18	10	0.70	0.4
99	ก	16	10	0.65	0.3
100	จ	12	8	0.5	0.2

วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนของผู้ถูกทดสอบทั้งหมด

คนที่	คะแนนที่ ได้รับ	X ²	คนที่	คะแนนที่ ได้รับ	X ²
1	81	6561	26	62	3844
2	80	6400	27	61	3721
3	79	6241	28	60	3600
4	77	5929	29	60	3600
5	76	5776	30	60	3600
6	76	5776	31	58	3364
7	75	5625	32	58	3364
8	75	5625	33	56	3136
9	74	5476	34	56	3136
10	74	5476	35	55	3025
11	74	5476	36	51	2601
12	73	5329	37	50	2500
13	72	5184	38	50	2500
14	71	5041	39	48	2304
15	70	4900	40	47	2209
16	69	4761	41	47	2209
17	68	4624	42	45	2025
18	67	4489	43	44	1936
19	66	4356	44	43	1849
20	66	4356	45	42	1764
21	65	4225	46	42	1764
22	64	4096	47	41	1681
23	64	4096	48	41	1681
24	63	3969	49	40	1600
25	63	3969	50	40	1600

คนที่	คะแนนที่ ได้รับ	X ²	คนที่	คะแนนที่ ได้รับ	X ²
51	40	1600	56	37	1369
52	39	1521	57	36	1296
53	38	1444	58	35	1225
54	38	1444	59	33	1089
55	37	1369	60	30	900
			รวม	3402	205626

วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง

$$\text{สูตร KR21 : } r_{xx} = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\bar{X}(k-\bar{X})}{k s_x^2} \right\}$$

r_{xx} = สัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง

k = จำนวนข้อสอบในแบบทดสอบ

\bar{X} = มัชฌิมเลขคณิตของคะแนนของผู้ถูกทดสอบทั้งหมด

s_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้ถูกทดสอบทั้งหมด

$$= \frac{\sum x^2}{N} - \left[\frac{\sum x}{N} \right]^2$$

N = จำนวนคน

$$s_x^2 = \frac{205699}{60} - \left[\frac{3402}{60} \right]^2$$

$$= 3428.3166 - 3214.89$$

$$= 213.4266$$

$$\begin{aligned} r_{xx} &= \frac{100}{99} \left\{ 1 - \frac{\frac{3402}{60} (100 - \frac{3402}{60})}{k s_x^2} \right\} \\ &= 1.0101 \left\{ 1 - \frac{56.7 (100 - 56.7)}{100 \times 213.4266} \right\} \\ &= 1.0101 (1 - 0.1150329) \\ &= 1.0101 \times 0.8849671 \\ &= 0.8939 \end{aligned}$$

∴ ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง (r_{xx}) = 0.8939

ภาคผนวก ก

แบบประเมินตนเองก่อนและหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

แบบประเมินตนเอง (ชุดที่ 1)

เรื่อง สัมมาทิฐิ , การฝึกให้เป็นคนดี และการสร้างความพร้อมในการฝึกตน

งเลือกข้อที่ถูกที่สุด (มงคลที่ 1 - มงคลที่ 6)

งเป็นความหมายของคำว่า “สัมมาทิฐิ”

แดงไม่เชื่อว่า บุญ – บาป มีจริง

ด้อยไม่เชื่อว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

นิจ เชื่อว่า ทำดีได้ดีจริง ทำชั่วได้ชั่วจริง

น้อยไม่เชื่อเรื่องนรกและสวรรค์

หน่อม เชื่อว่า ตายแล้วไม่กลับมาเกิดอีก

ณะของคนพาลคือข้อใด

คนที่ไม่ชอบข้ามถนนบนทางม้าลาย

คนที่ชอบเถียงคุณพ่อคุณแม่เป็นประจำ

คนที่ชอบทำตนผิดระเบียบวินัย

คนที่รู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรควรอะไรไม่ควร

ข้อ ก. ข. และ ค. ถูก

ลใดที่สามารถเป็นบัณฑิตได้

นักศึกษาทุกคน

ชาวไร่ ชาวนา

แพทย์ พยาบาล

ครูอาจารย์ หนายความ

ใครก็ได้ที่มีคุณธรรม

กระทำในข้อใดเป็นพฤติกรรมของคนพาล

นอนตื่นสาย

รักความสะอาด

พูดจาไพเราะ

ขยันทำงาน

ตรงต่อเวลา

กระทำข้อใดเป็นพฤติกรรมของบัณฑิต

ขับรถฝืนกฎจราจร

ทะเลาะวิวาทกัน

ดื่มสุรา สูบบุหรี่

ชักชวนไปทำบุญ ตักบาตร

จ. ชักชวนไปเที่ยวกลางคืน

6. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของบัณฑิตที่**ชอบพูดดี**เป็นปกติวิสัย

ก. มาโนชไม์เลขพูดโกหกเลย

ข. มาณพชอบพูดเอาใจคุณครู

ค. มานิตชอบพูดให้เพื่อน ๆ หายโกรธกัน

ง. มาลาชอบพูดให้เพื่อน ๆ สงสารและเลิกรังแกสัตว์

จ. มาลัยชอบพูดสุภาพ ไพเราะกับทุก ๆ คนเสมอ

7. ลักษณะของบัณฑิตที่**ชอบทำดี**เป็นปกติวิสัยคือข้อใด

ก. เล่นการพนัน

ข. ไม่ผูกพยาบาท

ค. พูดคำจริง

ง. ไม่ฆ่าสัตว์

จ. ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่น

8. คำว่า “บุชา” หมายถึงข้อใด

ก. ยิ้มแย้ม

ข. เยอะแยะ

ค. เยี้ยหยั่น

ง. ยกย่อง

จ. ยืดหยุ่น

9. ผู้ที่ควรแก่การบูชามากที่สุดคือใคร

ก. ผู้ที่มีคุณต่อเรา

ข. เจ้านายที่ประพฤติดี

ค. ครูอาจารย์ผู้มีความรู้

ง. ผู้ที่มีฐานะสูงกว่าเรา

จ. ผู้ที่มีเกียรติยศชื่อเสียง

10. ข้อใด**ไม่ใช่**วัตถุประสงค์ที่ควรแก่การบูชา

ก. พระพุทธรูป

ข. พระบรมสารีริกธาตุ

ค. ศาลพระภูมิ

รูปภาพบิดามารดา

หนังสือธรรมะ

ที่เหมาะสมข้อใดดีที่สุด

ถิ่นที่มีพระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง

ถิ่นที่มีสิ่งแวดล้อมดี ไม่อยู่ใกล้โรงงาน

อุตสาหกรรม

ถิ่นที่ไม่อยู่ใกล้ถนนหรือทางหลวง

ถิ่นที่มีประชากรหญิงชายมีความรู้ในอัตราพอ ๆ

กัน

ถิ่นที่พร้อมจะให้เราใช้ชีวิตเสรีภาพเป็น

ประชาธิปไตย

ใ้ใช้วิธีทำบ้านให้น่าอยู่

ดูแลบ้านให้สะอาด เป็นระเบียบ

เลือกซื้อ เลือกทำอาหารให้ถูกหลักอนามัย

สร้างบ้านหลังใหญ่ ๆ แต่คนในบ้านขาดความ

เคารพผู้ใหญ่

จงใจคนในบ้านให้มีศีล หมั่นตักบาตรเป็นประจำ

ชักนำคนในบ้านไปวัดฟังเทศน์ ฟังธรรมเป็นประจำ

ประจำ

ว่า “บุญ” หมายถึงอะไร

สิ่งที่เป็นปกติของคนดี

สิ่งที่คนชั่วทำได้ยาก

สิ่งที่จะเป็นเครื่องบอกชะตาชีวิต

สิ่งที่จะเป็นเครื่องช่วยให้เราสบาย

สิ่งที่เกิดขึ้นในใจแล้วทำให้จิตใจสะอาด

ศรีเป็นผู้มีสุขภาพดีเลิศ เป็นอันสงฆ์จากข้อใด

ให้ทานด้วยข้าวปลาอาหารมามาก

ไม่จับสัตว์มาขัง ไม่เบียดเบียนสัตว์

ไม่ฆ่าสัตว์เล็ก สัตว์ใหญ่ และไม่ฆ่าคน

มีมุกตาคิด ไม่คิดอิจฉาริษยาใคร

ถูกทุกข้อ

อยากร่ำรวย รูปสวย ปัญญาดี ควรทำอย่างไร

ให้ทาน รักษาศีล มีมุกตาคิด

ให้ทาน ไม่รังแกสัตว์ มีเมตตา

ให้ทาน ไม่อิจฉาริษยา ไม่ฆ่าสัตว์

ง. ให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา

จ. ให้ทาน ไม่โลภ ไม่ดื่มสุรา

16. ข้อใดไม่ใช่บุญกิริยาวัตถุ 10

ก. ศีล

ข. ภาวนา

ค. อปจายนะ

ง. ไวยยาวัจจะ

จ. ขยันหมั่นเพียร

17. ครูอาจารย์สอนให้นักศึกษา เคารพผู้ใหญ่ ครูอาจารย์จะ
ใ้บุญอะไร

ก. ทาน

ข. ศีล

ค. ภาวนา

ง. อปจายนะ

จ. ไวยยาวัจจะ

18. ธรรมะข้อใดไม่ใช่'หลักธรรมที่ทำให้คนมีแก่นหรือราก
แก้วของชีวิต

ก. ศรัทธา

ข. ศีล

ค. จาคะ

ง. พหุสุต

จ. มีศีลปะ

19. ตั้งตนชอบ หมายถึงอะไร

ก. การตั้งเป้าหมายชีวิตทางโลก

ข. การตั้งเป้าหมายชีวิตทางธรรม

ค. การเรียนรู้ความจริงของชีวิต

ง. การศึกษาวิชาความรู้ วิทยาการต่าง ๆ

จ. ข้อ ก. และ ข. ถูก

20. เป้าหมายชีวิตที่ทุกคนต้องไปถึงคือข้อใด

ก. สวรรค์

ข. เข้าถึงพระนิพพาน

ค. มีความสุขในโลกปัจจุบัน

ง. เกิดเป็นเทวดาในชั้นสูงสุด

จ. เข้าสู่ภาวะที่เรียกว่าโลกันตร์

แบบประเมินตนเอง (ชุดที่ 2)

เรื่อง ฝึกคนให้เป็นคนมีประโยชน์ และบำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว

ข้อที่ถูกที่สุด (มกขที่ 7 – มกคที่ 14)

า พหูสูตร หมายถึงข้อใด

ง. โรคชพิลิส

ผู้ที่ฟังมามาก

จ. โรคไชโป่ง

ผู้ที่เป็นนักอ่าน

6. ภรรยาเตือนสามีให้เลิกเหล้าในขณะที่เมา ภรรยาเมิวจา
สุภายิตหรือไม่

ผู้ที่มีความรอบรู้

ก. ไม่มี เพราะภรรยาพูดไม่ไพเราะ

ผู้ที่มีความตั้งใจมาก

ข. มี เพราะภรรยาหวังดีต่อสามี

ผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียร

ค. ไม่มี เพราะภรรยาพูดไม่ถูกเวลา

ด. ไม่ใช่ ความหมายของคำว่าคิดเป็น

ง. ไม่มี เพราะภรรยาไม่ได้ทำหน้าที่ที่ดี

คิดในทางสร้างสรรค์

จ. มี เพราะภรรยา มีความจริงใจต่อสามี

คิดในทางยกใจให้สูงขึ้น

7. ข้อใดที่แสดงว่าพ่อแม่เป็นเทวดาคนแรกของลูก

คิดในทางอกุศล

ก. เป็นเนื่อนาบุญของลูก

คิดในสิ่งที่ถูกต้อง

ข. เป็นผู้ควรแก่การกราบไหว้

คิดรอบคอบก่อนทำ

ค. เป็นผู้ให้ชีวิตและร่างกาย

เป็นผู้มีความรู้แล้วทำไมต้องมีสติไปด้วย

ง. คอยปกป้องคุ้มครองภัยแก่ลูก

เพราะต้องการให้เป็นผู้มีจิตใจเข้มแข็ง

จ. เป็นผู้มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา

เพราะต้องการฝึกให้มีใจอ่อนโยน

8. บุตรที่ไม่สามารถรักษาทรัพย์สมบัติของพ่อแม่ไว้ได้
จัดเป็นบุตรประเภทใด

เพราะต้องการให้เป็นคนมีความอ่อนน้อม

ก. อภิชาติบุตร

เพราะถ้ารู้แต่ทฤษฎีอย่างเดียวจะเอาตัวไม่รอด

ข. อนุชาติบุตร

เพราะการมีสติปะทำให้เรียนความรู้สูงๆ ได้ง่าย

ค. อวชาติบุตร

ง. อติชาติบุตร

นารมณข์ของศีลข้อ 3 คืออะไร

จ. ข้อ ก. และ ข. ถูก

ไม่ให้หมกหมุ่นในกาม

9. สุภายิตไทย เปรียบเทียบการทำงานกั๋งค้ำงเหมือนอะไร

เคารพในสิทธิของผู้อื่น

ก. ดินพอกหางหมู

ไม่ลู่อ่านางแก่ความอยาก

ข. น้ำขึ้นให้รีบตัก

ให้ทุกคนมีความสัจย์ไม่หนีปัญหา

ค. ซ้ำ ๆ ได้พริ้วเล่มงาม

ไม่มีข้อใดถูก

ง. กว่าถั่วจะสุก งาก็ไหม้

จ. หมูเขาจะหาม เอาคานเข้าไปสอด

าที่เจอได้ง่ายในยามแก่ชรา เพราะขาดศีลข้อ 4

อะไร

โรคความจำเสื่อม

โรคจิต หวาดผวา

โรคเอดส์

รทำงานให้สำเร็จให้ได้ ขึ้นอยู่กับอะไร
ใจ

เงินทอง

อิทธิพล

คนช่วยเหลือ

เจ้านายพอใจ

ทดแทนคุณบิดามารดาให้ได้หมดคืออะไร

ปรนนิบัติให้ท่านสุขสบาย

นอบน้อมด้วยกายวาจาใจ

ช่วยเหลือการงานของท่านทุกอย่าง

ชักชวนท่านให้ท่าน รักษาศีล ฟังธรรม และทำ

สมาธิภาวนา

เมื่อท่านละ โลกแล้วทำบุญอุทิศส่วนกุศล ไปให้เป็น

ประจำ

ค.ไม่ใช่วิธีการเลี้ยงดูบุตร

ให้เงินและสิ่งของที่บุตรต้องการเต็มที่

ส่งให้เรียนหนังสือเต็มความสามารถ

เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูก

เลือกคนดีให้ลูกคบ

หาหนังสือดี ๆ ให้ลูกอ่าน

13. สามี ภรรยา จะครองรักกันยั่งยืน ต้องใช้หลักธรรม
อะไร

ก. อิทธิบาท 4

ข. สังคหวัตถุ 4

ค. พรหมวิหาร 4

ง. หิริโอตตปปะ

จ. เว้นอบายมุข 6

14. หน้าที่ของสามีต่อภรรยาที่ไม่ควรบกพร่องอย่างดี
คืออะไร

ก. ให้เงินทองเสื้อผ้า เครื่องแต่งตัว

ข. มอบหมายความเป็นใหญ่ให้

ค. ไม่เจ้าชู้ นอกใจภรรยา

ง. ยกย่องให้เกียรติแก่ภรรยา

จ. ไม่กล่าวคำหยาบ ดูหมิ่น ดูถูก

15. คนลักษณะใดที่จะทำงานไม่สำเร็จ

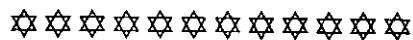
ก. เป็นคนกระฉับกระเฉง

ข. เป็นคนเฉื่อยชา เชื่องช้า

ค. เป็นคนรักงาน เอาการเอางาน

ง. เป็นคนเก่งและมีความสามารถ

จ. เป็นคนเห็นงานเหมือนสิ่งท้าทายความสามารถ

แบบประเมินตนเอง (ชุดที่ 3)

เรื่อง บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และปรับเตรียมสภาพใจให้พร้อม

ข้อที่ถูกที่สุด (มงคลที่ 15 – มงคลที่ 21)

จับวแทนันที่จะนำทรัพย์ติดตัวไปเมื่อตายแล้ว คือ

ร นำทรัพย์ไปขาย

นำทรัพย์ไปฝังดิน

นำทรัพย์ไปทำทาน

นำทรัพย์ไปฝากญาติพี่น้อง

นำทรัพย์ฝากธนาคาร

ที่ครูบาอาจารย์สอนความรู้ต่าง ๆ เรียกว่าให้อะไร

วิทยาทาน

ธรรมทาน

อภัยทาน

อามิสทาน

ข้อ ก. และ ข. ถูก

ว่า “บุคคลบริสุทธ์” หมายถึงอะไร

ผู้ให้ได้ทรัพย์สิ่งของมาโดยสุจริต

ผู้ให้ให้ด้วยเจตนาขจัดความตระหนี่ออกจากใจ

ผู้ให้เป็นผู้ต้องการความเคารพนับถือจากผู้อื่น

ผู้รับและผู้ให้ต้องมีศีลบริสุทธ์

สรุปแน่นอนไม่ได้

๘ ในข้อใดที่ผู้ให้ได้บุญมากที่สุด

ให้อาหารแก่สุนัขและแมวที่บ้าน

ให้ของขวัญวันขึ้นปีใหม่แก่คุณครู

พ่อแม่ให้อาหารและเสื้อผ้าแก่ลูก

ถวายอาหารแด่พระภิกษุสงฆ์ผู้ทรงศีล

ผู้แทนหาเสียงด้วยการทำบุญทอดกฐิน

การทำงานให้ได้บุญมากที่สุดต้องประกอบด้วย

วัตถุบริสุทธ์

เจตนาบริสุทธ์

ก. บุคคลบริสุทธ์

ง. ทั้งสามข้อประกอบกัน

จ. ทำทานด้วยทรัพย์มาก ๆ

6. ทานที่ให้แล้วไม่ได้บุญคือข้อใด

ก. ให้มีดสำหรับทำครัว

ข. ให้นำหนังสือการ์ตูนธรรมะ

ค. ให้บัตรไปซื้อของใช้

ง. ให้ต้นไม้ไปปลูกที่บ้าน

จ. ให้สุราเป็นรางวัล

7. เว้นจากการประพาศิคิดในกาม ท่านต้องการให้ทุกคนมีอะไร

ก. จิตใจประเสริฐ

ข. จิตใจอ่อนโยน

ค. จิตใจเยือกเย็น

ง. จิตใจสงบ

จ. จิตใจผ่องแผ้ว

8. การเห็นว่ากฎแห่งกรรมมีจริงมีผลคืออย่างไร

ก. เชื่อว่าบาปมีจริงล้างได้

ข. เชื่อว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

ค. ทำให้คนทำความชั่วมากขึ้น

ง. ทำให้คนไม่เชื่อเรื่องนรก – สวรรค์

จ. ทำให้คนหาที่พึ่งที่คิดว่าพึ่งได้

9. การสงเคราะห์ญาติข้อใดไม่ถือว่าเป็นมงคล

ก. ให้ทุนทรัพย์ประกอบอาชีพ

ข. ให้ร่างกายช่วยเหลือการทำงาน

ค. ให้เส้นสายฝากเข้าทำงาน

ง. ไปเยี่ยมเยียนเมื่อเจ็บป่วย

จ. จัดหาทนายให้เมื่อถูกใส่ความ

ใดเป็นงาน ไม่มีโทษ

ก้ำมนุษย์

ก้ำอาวุธ

ก้ำยาเสพติด

ก้ำขายของชำ

ก้ำสัตว์เพื่อนำไปฆ่า

หมายถึงอะไร

ความเชื่องมงายในจิตใจ

ความเสียหายของจิตใจ

สิ่งปฏิบัติเศร้าหมองของจิต

การที่ใจมีคุณภาพต่ำลง

ข้อ ข, ค และ ง ถูก

ระมุขุมครองโลกคือข้อใด

หิริ - โอตตปปะ

สังคหวัตถุ 4

อิทธิบาท 4

พรหมวิหาร 4

เบญจศีล เบญจธรรม

13. ข้อใดไม่ใช่โทษจากการดื่มสุรา

ก. เสียทรัพย์สิน

ข. เสียชื่อเสียง

ค. ก่อการทะเลาะวิวาท

ง. เสียสุขภาพ

จ. เสียความทรงจำ

14. วิธีเลิกเหล้าให้ได้เด็ดขาดคือข้อใด

ก. เลิกคบเพื่อนจี้เหล้า

ข. ตั้งใจเลิกอย่างเด็ดขาด

ค. ดื่มเมื่อเข้าสังคมบางโอกาส

ง. ดื่มโซดาแทนเหล้าแล้วจะเลิกเหล้าได้

จ. ข้อ ก และ ข ถูก

15. ข้อใดเป็นการดำเนินชีวิตอย่างประมาท

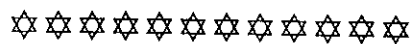
ก. ใช้เวลาให้คุ้มค่าด้วยการทำความดี

ข. คิดว่าคนเรามีอายุไม่ยืนนาน

ค. หมั่นนั่งสมาธิเป็นประจำทุกวัน

ง. ไปงานเลี้ยงสังสรรค์และดื่มสุรา

จ. ไปวัดทุกวันพระไม่เคยขาด

แบบประเมินตนเอง (ชุดที่ 4)
เรื่อง การแสวงหาธรรมะเบื้องต้น และการแสวงหาธรรมเบื้องต้น

ข้อที่ถูกที่สุด (มงคลที่ 22 – มงคลที่ 30)

คือความหมายของความเคารพ

ตระหนักถึงคุณความดีของผู้อื่น

แสดงออกทางกายด้วยการกราบไหว้

แสดงออกทางวาจาด้วยการพูดจาไพเราะ ยกย่อง

แสดงออกทางใจ ด้วยการหมั่นระลึกถึงคุณความดี

มองข้อบกพร่องของคนอื่น และไม่ทำตาม

ใดเป็น**การแสดงความเคารพ**ต่อพระสงฆ์ที่ถูกต้อง

พนมมือเมื่อพูดคุยกับท่าน

กราบพระสงฆ์ด้วยท่าเบญจางคประดิษฐ์

เข้าไปใกล้ท่านเพื่อฟังธรรมะ

ฟังธรรมะด้วยความตั้งใจ ไม่พูดคุยกัน

ถูกทุกข้อ

ยของการอวดคือดีคือดีจะทำให้เสียมิตร เพราะไม่มี

สนับสนุนเป็นเหมือน.....

แก้วที่คว่ำ

เจดีย์ฐานแคบ

ตาลยอดด้วน

ห้องนายนมน้ำแล้ง

ห้องฟ้าไม่มีพระจันทร์

ใด **ไม่ใช่** ประโยชน์ของการถ่อมตน

ทำให้รู้จักประมาณตน

ทำให้เป็นคนอ่อนน้อม

ทำให้เป็นผู้ไม่ประมาท

ทำให้เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี

ทำให้มีความเคารพในสิทธิของผู้อื่น

5. ข้อใด**ไม่ใช่**สิ่งที่ทำให้คนส่วนใหญ่ถือตัว

ก.ชาติตระกูล

ข.ทรัพย์สมบัติ

ค.รูปร่างหน้าตา

ง.ความเคารพ

จ.ความรู้ความสามารถ

6. คำว่า **สันโดษ** หมายถึงอะไร

ก. ยินดี

ข. พอใจ

ค. ยินยอม

ง. ยอดเยี่ยม

จ. ข้อ ก. และ ข. ถูก

7. คนที่มีความสันโดษย่อมมีความสุขจากอะไร

ก. ยินดีตามมี

ข. ยินดีตามได้

ค. ยินดีตามควร

ง. ยินดีในสิ่งที่ตนได้ พอใจในสิ่งที่ตนมี

จ. ใช้จ่ายทรัพย์เพื่อซื้อความสุขทางวัตถุ

8. ข้อใด **ไม่ใช่** อานิสงส์ของความกตัญญู

ก. ทำให้มีสติ

ข. ทำให้ไม่ประมาท

ค. มีขันติ

ง. มีหิริ – โอตตปปะ

จ. มีจิตใจกล้าหาญ

เมอดทนในข้อใด อดทนได้ยากยิ่ง

อดทนต่อความเจ็บใจ

อดทนต่ออำนาจกิเลส

อดทนต่อความยากลำบาก

อดทนต่อทุกขเวทนา

อดทนต่อความอยุติธรรม

ใดไม่ใช่พฤติกรรมของภนว่าง่าย

อดทนต่อคำสั่งสอนได้

ยินดีปฏิบัติตามคำสั่งสอน

ยอมให้ผู้อื่นว่ากล่าวตักเตือน

ปรังปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง

ฟังคำเตือนของผู้ใหญ่แต่ไม่ปฏิบัติตาม

รเห็นสมณะหมายความว่าอย่างไร

การสมคบท่าน

การบำรุงท่าน

การระลึกถึงท่าน

การเข้าไปช่วยทำกิจของท่าน

ถูกทุกข้อ

ใดจัดเป็นการสนทนาธรรม

แดงดักบาตรทุก ๆ เช้า

นิคไปวัดเพื่อขอหวย

แดงปรึกษาข้อสงสัยเรื่องศีลกับคำ

เขี้ยวกัมกราบพระแล้วขอพร

นุชสวดมนต์และนั่งสมาธิทุกวัน

13. ธรรมข้อใดที่คู่สนทนาต้องฝึกให้มืออย่างมากในระหว่าง
การสนทนา เพื่อขจัดปัญหาความกระทบกระทั่ง

ก. ขันติ

ข. ปัญญา

ค. จาคะ

ง. สติ

จ. สมာธิ

14. ข้อใดเป็นการเปรียบเทียบการสนทนาธรรม

ก. เหมือนการชกมวย

ข. เหมือนอยู่ในสนามรบ

ค. เหมือนการชกกระสอบทราย

ง. เหมือนการขึ้นเวทีจริง ๆ

จ. เหมือนการต่อสู้กับข้าศึก

15. การพูดคุยธรรมะในครอบครัวมีผลได้อย่างไร

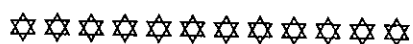
ก. ทำให้จิตเป็นกุศล

ข. ทำให้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด

ค. ปลุกฝังนิสัยลูกให้มีสัมมาทิฐิ

ง. ป้องกันไม่ให้ลูกไปทำความไม่ดีต่าง ๆ

จ. ถูกทุกข้อ

แบบประเมินตนเอง (ชุดที่ 5)
เรื่อง การฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อกำจัดกิเลสให้สิ้นไป,
ผลจากปฏิบัติจนหมดกิเลส , กฎแห่งกรรม...กฎสากล , ไตรวิภู

ข้อที่ถูกต้องที่สุด (มงคลที่ 31 – มงคลที่ 38)

ว่า ตบะ แปลว่าอะไร

ทำให้เป็น

ทำให้ร้อน

ทำให้เย็น

ความอดทน

ความสมหวัง

ไม่ต้องบำเพ็ญตบะ

เพื่อทำความเพียรเผาผลาญกิเลส

เพื่อให้เกิดความสำรวมทางกาย

เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย

เพื่อแสดงว่าเราเป็นผู้มีความสามารถ

เพื่อขจัดความไม่รู้ทั้งหลาย

ใดเป็นการกำจัดกิเลสแบบรุนแรง

ให้ทานทุกวัน

รักษาศีล 5

อยู่ในอิริยาบถ 3 คือ ยืน เดิน นั่ง

งดอาหารยามวิกาล

แผ่เมตตาเป็นประจำ

มุ่งหมายของการประพฤติพรหมจรรย์คืออะไร

ป้องกันเอดส์

เพื่อตัดโลกีย์วิสัย

เพื่อเป็นบรรทัดฐานแก่สังคม

เพื่อการอุทิศงานแก่สังคม

เพื่อป้องกันความเห็นผิดจากคลองธรรม

5. ข้อใดจัดเป็นสภาวะทุกข์

ก. การเกิด

ข. การคร่ำครวญ

ค. การพลัดพรากจากสิ่งที่รัก

ง. ความท้อแท้กลุ้มใจ

จ. ความเจ็บไข้ได้ป่วย

6. ข้อใดเป็นทุกข์ที่เกิดใหม่

ก. ทุกข์ที่เกิดจากความแก่

ข. ทุกข์เกิดจากความตาย

ค. ทุกข์ที่เกิดจากความไม่รู้จักพอ

ง. ทุกข์ที่เกิดจากความเจ็บ

จ. ทุกข์ที่เกิดจากการเกิด

7. ข้อใด ไม่ใช่ มรรคมงคล 8

ก. ความเห็นชอบ

ข. ความคิดชอบ

ค. ความเพียรชอบ

ง. ความตั้งตนชอบ

จ. ความมีใจตั้งมั่นชอบ

8. ข้อใดคือความหมายของนิพพาน

ก. ความดับกิเลส

ข. ความพ้นทุกข์

ค. สภาพจิตที่หมดกิเลส

ง. ผู้บรรลุพระอรหันต์

จ. ถูกทุกข้อ

าธรรมหมายถึงอะไร

เรื่องราวประจำโลกไม่มีใครหลีกเลี่ยงได้
เรื่องราวของโลกที่มีแต่คุณธรรม 8 ประการ
ธรรมะอันเป็นเครื่องคุ้มครองโลก
การกระทำที่ชาวโลกควรปฏิบัติ
การกระทำที่ชาวโลกไม่ควรปฏิบัติ

ไม่หวั่นไหวในโลกธรรม คืออะไร

สภาพจิตที่ตั้งมั่น
สภาพจิตที่หนักแน่น
สภาพจิตที่เป็นอุเบกขา
สภาพจิตที่ไม่ยินดีในโลกธรรม
ข้อ ก. ข. และ ค. ถูก

ตตา หมายถึงอะไร

ความทุกข์
ความพลัดพราก
ความไม่เที่ยง
ไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริง
คงอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้
ใดเป็นสาเหตุแห่งจิตโศก
หนุ่มเริ่มนัดพบสาว
สาว เริ่มตักบาตรตอนเช้า
สนใจเริ่มสนใจฝึกสมาธิ
สมร เริ่มสวดมนต์ทำวัตรเช้า – เย็น
สมศรี ชักชวนเพื่อน ๆ ไปเยี่ยมคุณครู

13. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

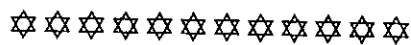
- ก. ความโลภหรือราคะมีโทษน้อยแต่คลายช้า
- ข. ความโกรธหรือโทสะมีโทษมากแต่คลายเร็ว
- ค. ความหลงหรือโมหะมีโทษมากและคลายช้า
- ง. กิเลสบังคับให้ทำกรรมและมีผล (วิบาก)
- จ. ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข เป็นสิ่งที่เที่ยงแท้แน่นอน

14. “ผู้ที่ถูกตีตรวนคุมขังอยู่ ครั้นได้รับอิสรภาพแล้วข้อม
เบิกบานใจ” เป็นคำอุปมาของบุคคลใด

- ก. จิตไม่โศก
- ข. จิตเกษม
- ค. จิตปราศจากธุลี
- ง. จิตไม่หวั่นไหวในโลกธรรม
- จ. จิตสว่าง สะอาด สงบ

15. “ใครทำกรรมใดไว้ ดีหรือชั่วก็ตาม คนจักต้องเป็นผู้รับ
ผลของกรรมนั้น” เกี่ยวข้องกับเรื่องใด

- ก. การกระทำดี
- ข. การกระทำชั่ว
- ค. การกระทำไม่ดีไม่ชั่ว
- ง. ไตรวิฎ
- จ. ถูกทุกข้อ

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามวัดเจตคติ

แบบสอบถามวัดเจตคติ

คำชี้แจง : หลังจากนักศึกษาเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว โปรดแสดงความคิดเห็นโดยทำเครื่องหมาย ✓
 ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว

- 5 = มากที่สุด 3 = ปานกลาง
 4 = มาก 2 = น้อย
 1 = น้อยที่สุด

หัวข้อ	ระดับความคิดเห็น					
	5	4	3	2	1	\bar{X}
1. วัตถุประสงค์ของบทเรียนชัดเจน เข้าใจง่าย						
2. ขั้นตอนในการใช้บทเรียนบอกไว้ชัดเจน						
3. บทเรียนนี้ช่วยให้ท่านเกิดการเรียนรู้โดยใช้ความคิด และเหตุผล						
4. การนำเสนอเนื้อหาว่าง่าย กระชับ และชัดเจนดี						
5. ท่านเข้าใจเนื้อหาที่เสนอไว้ในชุดนี้ดี						
6. เนื้อหาไม่ยากเกินไป						
7. เนื้อหาไม่ยาวเกินไป						
8. ศัพท์ที่ใช้ไม่ยากเกินไป						
9. คำถามที่ใช้เข้าใจง่าย และสามารถหาคำตอบได้						
10. คำสั่งหรือคำชี้แจงในบทเรียนเข้าใจง่ายและท่านปฏิบัติตามได้						
11. แบบประเมินตนเองเหมาะสม						
12. ท่านเข้าใจการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา						
13. ท่านรู้วิธีการนั่งสมาธิ						
14. ท่านมีความพึงพอใจในการคู่มือธรรมะ						
15. เวลาที่กำหนดให้พอดี ไม่มากหรือน้อยเกินไป						

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างบทเรียนสำเร็จรูป

แผนการสอนบทเรียนสำเร็จรูปที่ 1

- เรื่อง การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา
- ตอนที่
- 1.1 สัมมาทิฐิ
 - 1.2 มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี
 - 1.3 มงคลหมู่ที่ 2 การสร้างความพร้อมในการฝึกตนเอง

แนวคิด

1. สัมมาทิฐิ หมายถึง ความเห็นถูกต้องเกี่ยวกับ โลกและชีวิต ได้แก่ โลกนี้ โลกหน้ามีจริง บุญ – บาป มีจริง นรก – สวรรค์ มีจริง ทุกคนอยู่ภายใต้กฎแห่งกรรม คือ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
2. มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดีเป็นเบื้องต้นของการดำเนินชีวิต โดยการไม่คบคนพาล ให้คบบัณฑิต เพื่อเป็นเกราะป้องกันภัยและต้องมีหลักยึดเหนี่ยวจิตใจกระทำดีโดยการบูชาบุคคลที่ควรบูชา
3. มงคลหมู่ที่ 2 การสร้างความพร้อมในการฝึกตนเอง เป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี ด้วยการอยู่ในถิ่นที่เหมาะสม และหมั่นสั่งสมบุญกุศล และตั้งเป้าหมายชีวิตให้ถูกต้อง ทั้งทางโลกและทางธรรม

วัตถุประสงค์

หลังจากศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปแล้ว นักเรียนสามารถ

1. อธิบายความหมายของสัมมาทิฐิได้ถูกต้อง
2. ยกตัวอย่างพฤติกรรมของคนพาลและบัณฑิตได้ถูกต้อง
3. อธิบายประเภทของบุคคลที่ควรบูชาได้ถูกต้อง
4. อธิบายลักษณะของถิ่นที่เหมาะสมได้ถูกต้อง
5. บอกเหตุและผลจากการกระทำกรรมดีได้ถูกต้อง
6. วิเคราะห์ประโยชน์ที่ได้รับจากการดูวีซีดี เรื่องสวรรค์ได้กว้างขวาง
7. เขียนเป้าหมายของตนเอง ทั้งทางโลกและทางธรรมได้ถูกต้อง

กิจกรรมระหว่างเรียน

1. ทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนบทเรียนสำเร็จรูป
2. ศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป
3. ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย
4. ทำแบบประเมินผลตนเองหลังเรียนบทเรียนสำเร็จรูป

สื่อการสอน

1. บทเรียนสำเร็จรูปที่ 1 เรื่อง การดำเนินชีวิตตามหลักพุทธศาสนา (ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกและชีวิต)
2. วีซีดี เรื่อง สวรรค์
3. แผ่นใส
4. หนังสืออ่านประกอบ

เวลาเรียน

บทเรียนสำเร็จรูปนี้ใช้เวลาทั้งหมด 3 คาบ แยกรายละเอียดได้ ดังนี้

- ตอนที่ 1.1 เรื่อง สัมมาทิฐิ 1 คาบ
- ตอนที่ 1.2 มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี 1 คาบ
- ตอนที่ 1.3 มงคลหมู่ที่ 2 สร้างความพร้อมในการฝึกตนเอง 1 คาบ

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากแบบประเมินตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน
2. ประเมินผลจากรายงานผลการศึกษาบทเรียน

บทเรียนสำเร็จรูปที่ 1 การดำเนินชีวิตตามหลักพุทธศาสนา

- ตอนที่ 1.1 สัมมาทิฐิ
- กิจกรรม 1.1.1 ศึกษาความหมายและความสำคัญของคำว่า “สัมมาทิฐิ”
- วัตถุประสงค์ หลังจากปฏิบัติกิจกรรม 1.1.1 แล้ว นักศึกษาสามารถ
1. อธิบายความหมายของคำว่าสัมมาทิฐิได้ถูกต้อง
 2. อธิบายความแตกต่างระหว่างสัมมาทิฐิและมิจฉาทิฐิ

ความหมายของสัมมาทิฐิ

คำว่า สัมมาทิฐิ หมายถึง ความเห็นชอบหรือความเข้าใจที่ถูกต้อง เหตุผลที่ต้องเรียนรู้เรื่องสัมมาทิฐิก็เพราะจะทำให้คนเราคิดพัฒนาชีวิตด้วยการเว้นขาดจากกรรมชั่วโดยเด็ดขาด สร้างกรรมดีทุกรูปแบบ หากมีโอกาสนำใจให้ผ่องใสเป็นสิ่งสำคัญ สัมมาทิฐิจึงเปรียบเหมือนแสงเงินแสงทองแห่งชีวิต

สัมมาทิฐิ แบ่งออกเป็น 10 ประการ ดังนี้

1. ทานที่ให้แล้วมีผล คือ มีผลให้คนเราสามารถป้องกันและกำจัดความตระหนี่ ความเห็นแก่ตัวออกจากใจได้ ขณะเดียวกันก็เป็นการเพิ่มพูนความปรารถนาดีต่อกันและกันระหว่างผู้ให้กับผู้รับ
2. ชัยที่บูชาแล้วมีผลหรือการทำสังคัมสงเคราะห์มีผล คือ มีผลช่วยให้ตนเองสามารถป้องกันและกำจัดความโลภได้อย่างกว้างขวางและยั่งยืนขึ้น ขณะเดียวกันก็สามารถเพิ่มพูนความรักความปรารถนาดีต่อมวลมนุษย์ที่อยู่ร่วมโลกเดียวกันให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
3. การเช่นสรวงมีผลหรือการบูชาบุคคลที่ควรบูชา มีผลดีในการส่งเสริมให้ทุกคนในสังคัมถือธรรมเป็นใหญ่ มีจิตใจผ่องใส เกิดกำลังใจในการทำมาดีให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป และก่อให้เกิดความสามัคคีของคนในชาติ
4. ผลคือวิบากของกรรมที่ทำดีและทำชั่วมีผล คือ ไม่ว่ากาลไหน ๆ ในที่สุดแล้ว บุคคลทำดีต้องได้ดีจริง ทำชั่วต้องได้ชั่วจริง
5. โลกนี้มี คือ โลกนี้มีคุณเป็นอย่างไร เหมาะสำหรับใช้สร้างบุญบารมี แต่มีเวลาให้ใช้จำกัด จึงต้องรีบใช้ ใช้อย่างชาญฉลาด ใช้ให้เต็มกำลัง และใช้อย่างทะนุถนอม จึงจะคุ้มค่าที่ได้โลกนี้มา
6. โลกหน้ามี คือ โลกหน้ามีจริง ตายแล้วไม่สูญ ความเป็นไปของโลกหน้า เป็นผลจากกรรมดีหรือชั่วที่เราทำไว้เองในโลกนี้เป็นหลัก ใคร ๆ จึงต้องไม่ประมาท

7. มารดา มี คือ มารดา มีพระคุณต่อบุตรอย่างยิ่ง บุตรทุกคนต้องตั้งใจตอบแทนพระคุณท่าน ให้เต็มความรู้ความสามารถของตน

8. บิดามี คือ บิดามีพระคุณต่อบุตรอย่างยิ่ง เช่นเดียวกับมารดา

9. สัตว์ที่ผุดขึ้นเกิดหรือโอปปาติกะมี คือ โอปปาติกะมีจริง นรกและสวรรค์ซึ่งเป็นที่เกิดที่อยู่ของโอปปาติกะมีก็จริง ทั้งนรกและสวรรค์ต่างอยู่พ้นจากโลกมนุษย์และสายตามนุษย์ แต่ยังไม่พ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด ไม่พ้นจากอำนาจกิเลสและไม่พ้นทุกข์ ถือว่าเป็นสัตว์โลกอีกประเภทหนึ่งที่ยังตกอยู่ในความประมาท

10. ในโลกนี้มีสมณพราหมณ์ผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ ชนิดที่ทำให้แจ้งด้วยความรู้ตัวเองแล้วประกาศโลกนี้และโลกหน้า หมายความว่า พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดจนพระอรหันตเจ้า ผู้สามารถรู้แจ้งเห็นแจ้ง โลกนี้ โลกหน้าด้วยวิริยะอุตสาหะยิ่งของตนเอง มีจริง

สรุป สัมมาทิฐิ ความเห็นที่ถูกต้องโดยย่อ 8 ประการ คือ

1. เห็นว่าการให้ทานดีจริง ควรทำ
2. เห็นว่าการบูชาบุคคลที่ควรบูชาดีจริง ควรทำ
3. เห็นว่าการต้อนรับแขกดีจริง ควรทำ
4. เห็นว่ากฎแห่งกรรมมีจริง
5. เห็นว่าโลกนี้ โลกหน้ามีจริง
6. เห็นว่าบิดามารดา มีพระคุณต่อเราจริง
7. เห็นว่านรก – สวรรค์ มีจริง
8. เห็นว่าสมณพราหมณ์ที่หมดกิเลสแล้วมีจริง

ตารางเปรียบเทียบสัมมาทิฐิและมิจฉาทิฐิ

สัมมาทิฐิ 10	มิจฉาทิฐิ 10
1. ทานที่ให้แล้วมีผล	1. ทานที่ให้แล้วไม่มีผล
2. ยัญที่บูชาแล้วมีผล	2. ยัญที่บูชาแล้วไม่มีผล
3. การเช่นสรวงมีผล	3. การเช่นสรวงไม่มีผล
4. ผลคือวิบากของกรรมที่ทำดีและทำชั่วมี	4. ผลคือวิบากของกรรมที่ทำดีและทำชั่วไม่มี
5. โลกนี้มี	5. โลกนี้ไม่มี
6. โลกหน้ามี	6. โลกหน้าไม่มี
7. มารดา มี	7. มารดาไม่มี
8. บิดามี	8. บิดาไม่มี
9. สัตว์ที่ผุดขึ้นเกิดมี	9. สัตว์ที่ผุดขึ้นเกิดไม่มี
10. ในโลกนี้มีสมณพราหมณ์ ผู้ประพฤติดีปฏิบัติชอบ ชนิดที่ทำให้แจ้งด้วยความรู้ตัวเอง และประกาศโลกนี้และโลกหน้า	10. ในโลกนี้ไม่มีสมณพราหมณ์ ผู้ประพฤติดีปฏิบัติชอบ ชนิดที่ทำให้แจ้งด้วยความรู้ตัวเอง และประกาศโลกนี้และโลกหน้า

กิจกรรม 1.1.2 ตอบคำถามต่อไปนี้

1. สัมมาทิฐิ หมายถึง
2. ทานที่ให้แล้วมีผล คือ
3. โลกนี้มี คือ
4. โลกหน้ามี คือ
5. การดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา โดยปฏิบัติตามมงคลชีวิต (เหตุแห่งความสุขความสำเร็จ) 38 ประการ แบ่งเป็น 10 หมู่ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1.2 มงคลหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี

กิจกรรม 1.2.1 ศึกษามงคลชีวิตหมู่ที่ 1 การฝึกให้เป็นคนดี ประกอบด้วย มงคลที่ 1 ไม่คบคนพาล มงคลที่ 2 คบบัณฑิต มงคลที่ 3 บูชาบุคคลที่ควรบูชา

วัตถุประสงค์ หลังจากศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายพฤติกรรมของคนพาลและบัณฑิตได้ถูกต้อง
2. อธิบายประเภทของบุคคลที่ควรบูชาได้ถูกต้อง
3. บอกข้อปฏิบัติเรื่องการบูชาบุคคลที่ควรบูชาได้ถูกต้อง

มงคลหมู่ที่ 1 ฝึกให้เป็นคนดี

พื้นฐานจิตใจของทุกคนมีธรรมชาติบางอย่างน้อยบ้าง คนส่วนใหญ่ต้องการให้คนอื่นชื่นชม ยกย่องว่าตนเป็นคนดี วิธีฝึกตนให้เป็นคนดี เริ่มต้นด้วยการไม่คบคนพาล คบบัณฑิต และบูชาบุคคลที่ควรบูชา ดังรายละเอียดในมงคลที่ 1 – 3 ต่อไปนี้

มงคลที่ 1 ไม่คบคนพาล

คนพาล หมายถึง คนเขลา (โง่), คนอ่อนความคิด, คนที่มีจิตใจขุ่นมัวเสมอ

ไม่คบคนพาล หมายถึง การไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ใด ๆ กับคนพาล ไม่เข้าไปหา ไม่อยู่ใกล้ชิด ไม่ร่วมกิน ไม่ร่วมสนทนาและไม่ร่วมนอนด้วย

ลักษณะของคนพาล สังกัดได้จากการกระทำซึ่งเกิดจากความคิดชั่ว พุคชั่วและทำชั่ว คนพาล มักจะไม่ว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรควร อะไรไม่ควร มีความเข้าใจผิดจากทำนองคลองธรรม เป็นต้น

ประเภทของคนพาล แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. พาลภายนอก คือ คนพาลทั่วไป มีพฤติกรรมทางชั่ว เช่น ชักชวนดื่มเหล้า เสพยาเสพติด เล่นการพนัน สูบบุหรี่ หนีโรงเรียน จับผิดเพื่อน หรือมีความเห็นว่าทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป เป็นต้น

2. พาลภายใน คือ ตัวเราเองคิดชั่ว พุคชั่ว ทำชั่ว เช่น นอนตื่นสาย เลี้ยงพ่อแม่ พุคไม่เพราะ ไม่มีระเบียบวินัย คนอื่นเตือนดี ๆ ก็โกรธ ไม่เคารพกฎจราจร เป็นต้น

ถ้าเรามีเชื้อพาลภายในตัวต้องแก้ไขโดยการคบบัณฑิต ดังภาษิตโบราณกล่าวว่า “คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล”

มงคลที่ 2 คบบัณฑิต

บัณฑิต หมายถึง คนดี คนฉลาด สามารถดำเนินชีวิตด้วยปัญญา

คบบัณฑิต หมายถึง การหมั่นไปมาหาสู่ พูดคุยด้วย ฟังคำแนะนำและปฏิบัติตามคำแนะนำ จะทำให้เราฉลาดและมีนิสัยดี ๆ ตามไปด้วย

ลักษณะของบัณฑิต บัณฑิตเป็นผู้สามารถแยกแยะว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรถูก อะไรผิด รู้ว่าอะไรเป็นบุญ อะไรเป็นบาป มีใจผ่องใสอยู่เสมอ คิดดี พูดดี ทำดี และมีสัมมาทิฐิ (มีความเห็นถูกต้องตามทำนองคลองธรรม)

ประเภทของบัณฑิต แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. **บัณฑิตภายนอก** คือ บุคคลทั่วไปที่ประพฤติดี มีคุณธรรม ฉลาดในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง เช่น ขวนขวายศึกษาหาความรู้ ขยันหาทรัพย์ รู้จักเก็บออม รู้จักใช้จ่ายทรัพย์ สร้างฐานะได้ ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในทางโลก ขณะเดียวกันก็ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม พยายามรักษาศีล 5 รู้จักให้ทาน ไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่อิจฉาริษยา พูดคำจริง ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย ชอบบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

2. **บัณฑิตภายใน** คือ ตัวเราประพฤติดี มีคุณธรรม คิดดี คิดสร้างสรรค์ พูดดี พูดยกใจผู้ฟังให้สูงขึ้นและทำดี เช่น หมั่นให้ทาน รักษาศีลและเจริญภาวนาอย่างสม่ำเสมอ

การคบบัณฑิตขอมนำมาซึ่งความสุข มีความเจริญก้าวหน้า สามารถสร้างฐานะได้อย่างมั่นคงและเป็นที่ยกย่องสรรเสริญของคนทั่วไป

มงคลที่ 3 บุษานุคคลที่ควรบูชา

บุชา หมายถึง การยกย่องด้วยใจที่เลื่อมใส มีความบริสุทธิ์ใจและแสดงออกถึงการบูชาได้ทั้งทางกาย วาจาและใจ การบูชาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. **อามิสบูชา** คือ การบูชาด้วยสิ่งของ เช่น อาหาร เครื่องใช้สอย ดอกไม้ ทรัพย์สิน เงินทอง และแสดงความเคารพด้วยการกราบไหว้ เป็นต้น

2. **ปฏิบัติบูชา** คือ การบูชาด้วยการปฏิบัติตามคำสอนของท่าน เช่น การรักษาศีล และนั่งสมาธิ

บุคคลที่ควรบูชา สมควรแสดงออกทั้งทางกาย วาจาและใจ ได้แก่

1. พระพุทธเจ้าและสิ่งที่เกี่ยวข้องด้วยพระพุทธเจ้า เช่น พระธรรมคำสั่งสอน พระบรมสารีริกธาตุ สัจจะนิยสถาน (สถานที่ประสูติ ตรัสรู้ แสดงปฐมเทศนาและเสด็จดับขันธปรินิพพาน)

2. พระสงฆ์และสิ่งที่เกี่ยวข้องด้วยพระสงฆ์ เช่น รูปพระสงฆ์ พระธาตุ
3. พระมหากษัตริย์ผู้ตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรม
4. บิณฑบาตและญาติผู้ใหญ่ที่มีความประพฤติดี
5. ครูบาอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถและประพฤติดี
6. ผู้บังคับบัญชาที่มีความประพฤติดี มีศีลธรรม มีความยุติธรรม

สิ่งที่ไม่ควรบูชา ได้แก่ สิ่งที่ไม่ได้เป็นที่พึ่งที่แท้จริง เช่น ต้นไม้ใหญ่จอมปลวกสูง ๆ ศาลพระภูมิ คนทรงเจ้าเข้าผี ภูติผีปีศาจ ลูกกรอก เป็นต้น ถ้าเรากราบไหว้บูชาสิ่งเหล่านี้จะทำให้มีความคิดเห็นไขว้เขวและไม่มีความมั่นใจในตนเอง “ผู้ที่หวังความเจริญก้าวหน้า จำเป็นต้องบูชาบุคคลที่ควรบูชา เพื่อยึดถือบุคคลเหล่านั้นเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต จะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีปัญญา”

กิจกรรม 1.2.2 ตอบคำถามต่อไปนี้

1. การฝึกให้เป็นคนดี ควรปฏิบัติตามมงคลที่ชื่อว่า
2. ลักษณะของคนพาลแตกต่างจากบัณฑิต คือ

พฤติกรรมของคนพาล	พฤติกรรมของบัณฑิต
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.
6.	6.
7.	7.
8.	8.

3. บุคคลที่ควรบูชา คือ
4. สิ่งที่ไม่ควรบูชา ได้แก่
5. การบูชาบุคคลที่ควรบูชาในชีวิตประจำวัน ปฏิบัติได้โดย

ตอนที่ 1.3 มงคลหมู่ที่ 2 สร้างความพร้อมในการฝึกตนเอง

กิจกรรม 1.3.1 ศึกษามงคลหมู่ที่ 2 สร้างความพร้อมในการฝึกตนเอง ประกอบด้วย มงคลที่ 4 อยู่ในถิ่นที่เหมาะสม มงคลที่ 5 มีบุญวาสนามาก่อน มงคลที่ 6 ตั้งตนชอบ

วัตถุประสงค์ หลังจากปฏิบัติกิจกรรม 1.3.1 แล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายลักษณะของถิ่นที่เหมาะสมได้ถูกต้อง
2. บอกสาเหตุและผลที่ได้รับจากการกระทำกรรมดีและชั่วได้ถูกต้อง
3. อธิบายวิธีทำบุญที่เรียกว่าบุญกิริยาวัตถุ 10 ได้ถูกต้อง
4. เขียนเป้าหมายชีวิตในทางโลกและทางธรรมได้ถูกต้อง
5. วิจารณ์เรื่องสรรค์ในวิชีตีอย่างมีเหตุผล

มงคลหมู่ที่ 2 สร้างความพร้อมในการฝึกตนเอง

คนเรามีความแตกต่างกันทั้งรูปร่างหน้าตา ฐานะ ความรู้ความสามารถและการประสบความสำเร็จในชีวิตที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะเขาฝึกตัวเองมาไม่เท่ากัน มีความพร้อม มีปัจจัยสนับสนุนในการฝึกตนเองแตกต่างกัน ซึ่งประกอบด้วย อยู่ในถิ่นที่เหมาะสม มีบุญวาสนามาก่อน และตั้งตนชอบ ดังรายละเอียดในมงคลที่ 4 – 6 ต่อไปนี้

มงคลที่ 4 อยู่ในถิ่นที่เหมาะสม

ถิ่นที่เหมาะสม หมายถึง ถิ่นที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ได้แก่ ถิ่นที่มีพระภิกษุ มีคนดี ไม่มีอันตรายหรือโจรผู้ร้ายชุกชุม อยู่ใกล้ตลาดและโรงเรียน น้ำไฟสะดวก การคมนาคมสะดวก มีดินไม่รุ่มรื้น เป็นต้น

การอยู่ในถิ่นที่เหมาะสมจะทำให้ผู้อยู่อาศัยไม่เดือดร้อนทางกายและมีความชื่นใจ เพราะอยู่ใกล้คนดี สามารถสร้างความคิดโดยสะดวก นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมภายในบ้านต้องดีด้วย เช่น บ้านสะอาด พ่อบ้านแม่บ้านจัดการงานดี ทุกคนมีความรักใคร่สามัคคี กลมเกลียวกัน ใหัวพระสวดมนต์พร้อมกันและนั่งสมาธิเป็นประจำ สำหรับวันพระหรือวันสำคัญทางศาสนาชักชวนกันไปตักบาตรทำบุญ สร้างบุญให้อิ่ง ๆ ขึ้นไป

ถิ่นที่อยู่ที่เหมาะสมเป็นมงคล เพราะจะทำให้เราสามารถสร้างความคิดได้โดยสะดวก

มงคลที่ 5 มีบุญวาสนามาก่อน

บุญ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นในใจแล้วทำให้จิตใจชุ่มชื้นเป็นสุข

มีบุญวาสนามาก่อน คือ การที่คนเราทำบุญมาในอดีต บุญนั้นตามมาส่งผลในปัจจุบัน ทำให้การดำเนินชีวิตในปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้ามากกว่าคนอื่น

ตัวอย่างผลบุญในอดีต

1. คนร่ำรวย ในอดีต เคยให้ทานมามาก
2. คนที่มีผิวพรรณงาม ในอดีต รักษาใจและให้ทานด้วยเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม
3. คนฉลาดมีสติปัญญาดี ในอดีต คบบัณฑิต ไม่ดื่มสุราและฝีกสมาธิมาก
4. คนที่มีพละทานมัชฌมบูรณ์ ในอดีต ให้ทานด้วยข้าวปลาอาหารมามาก
5. คนที่ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ ในอดีต ไม่รังเกะหรือทรมาณสัตว์
6. คนที่มีอายุยืน ในอดีต ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต
7. คนที่มีอำนาจมีคนเกรงใจ ในอดีต มีมุทิตาจิต ใครทำความดีก็อนุโมทนาบุญ ไม่อิจฉา

ริษยาใคร

8. คนที่เกิดในตระกูลสูง ในอดีต บุญบุคคลที่ควรบูชามามาก มีความอ่อนน้อมถ่อมตน การสั่งสมบุญในชาติปัจจุบันเป็นการสร้างความคิด เพื่อขจัดความตระหนี่ออกจากใจ ด้วยการทำบุญต่าง ๆ เรียกว่า บุญกิริยาวัตถุมี 10 ประการ ดังนี้

1. ทาน คือ การให้หรือบริจาคทรัพย์สิ่งของแก่ผู้ควรให้
2. ศีล คือ การสำรวมกาย วาจา ใจ ให้สงบ ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น
3. ภาวนา คือ การสวดมนต์ นั่งสมาธิ อ่านหนังสือธรรมะ
4. อปจายนะ คือ การมีความเคารพอ่อนน้อมต่อผู้มีคุณธรรม
5. ไวยยาวัจจะ คือ การช่วยเหลือขนขวายรับใช้ในการกุศลของคนอื่น
6. ปัตติทานะ คือ การอุทิศส่วนบุญให้ผู้อื่น
7. ปัตตานุโมทนา คือ การอนุโมทนาบุญเมื่อเห็นคนทำความดี
8. รัชมัสสวณะ คือ การฟังธรรม
9. รัชมเทศนา คือ การแสดงธรรม
10. ทิฏฐชุกกัมม คือ การปรับปรุงความเห็น ความเข้าใจของตนให้ถูกต้องตามทำนอง

คลองธรรม เช่น ฟังเทศน์แล้วเลิกลักขโมย เป็นต้น

คนที่มีบุญวาสนามาก่อน ถ้าขนขวายทำบุญใหม่ ชีวิตจะก้าวหน้าได้เร็วยิ่งขึ้น เป็นทิวคูณ ดังนั้น ควรเร่งสร้างความคิด แม้ความคิดจะยังไม่ส่งผลในปัจจุบัน แต่ก็ไม่สูญเปล่า เพราะความคิดเหล่านั้น จะรวมกันปรุงแต่งจิตใจให้ดีขึ้น สิ่งนี้ คือ บุญวาสนา

การที่คนเราทำดีแล้วจะดีเต็มที่หรือไม่ นั่นขึ้นอยู่กับบุญและบาปในอดีตที่เคยทำไว้ วิธีชีวิตของเราจะดีหรือไม่ ต้องอาศัยความเพียรและความอดทน ฝึกฝนตนเองอย่างเต็มที่ด้วย

มงคลที่ 6 ตั้งตนชอบ

ตั้งตนชอบ หมายถึง การตั้งเป้าหมายชีวิตไว้ถูกต้อง ทั้งทางโลกและทางธรรม เป้าหมายชีวิตแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. **ขั้นต้น** เราจะต้องสร้างฐานะของตนเองด้วยการประกอบอาชีพสุจริต มีความขยันหมั่นเพียร รู้จักรักษาทรัพย์และใช้จ่ายทรัพย์ให้เหมาะสมกับฐานะของตนเองและคบคนดีเป็นเพื่อน
2. **ขั้นกลาง** ต้องละเว้นอบายมุข 6 (ปากทางแห่งความเสื่อม) ได้แก่ คี๋มสุรา เที่ยวกลางคืน เที่ยวดูการละเล่น เล่นการพนัน คบคนชั่วเป็นมิตรและเกียจคร้านทำการงาน เป็นต้น
3. **ขั้นสูงสุด** ได้แก่ การตั้งใจปฏิบัติธรรมเพื่อปราบกิเลสให้หมดทุกข์และเข้าถึงพระนิพพานในที่สุด

ผู้ที่สามารถประคับประคองเป้าหมายชีวิตให้มั่นคงได้ ต้องยึดหลักธรรมะ 5 ประการ ดังนี้

1. ศรัทธา ฝึกให้เป็นคนมีเหตุผล
2. ศีล ตั้งใจรักษาศีล 5
3. พหุสูต หมั่นศึกษาหาความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม
4. จาคะ รู้จักเสียสละ เป็นการกำจัดความตระหนี่ออกจากใจ
5. ปัญญา หมั่นฝึกสมาธิให้ใจผ่องใส

หลักธรรมทั้ง 5 ประการนี้ เป็นธรรมที่ทำให้คนมีแก่นหรือรากแก้วของชีวิต ซึ่งสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ทั้งกายและจิตใจ จนสามารถพึ่งตนเองได้อย่างสมบูรณ์

“ชาวนาเลือกพันธุ์ข้าวไว้ปลูกฉันใด คนที่ฉลาดต้องหาโอกาสตั้งตนไว้ชอบฉันนั้น”

กิจกรรม 1.3.2 พิจารณาเหตุผลของการกระทำสิ่งที่ดีและบันทึกผลของการกระทำในตาราง

บันทึกผลของกิจกรรมในตาราง

เหตุของการกระทำ (กรรม)	ผลของการกระทำ (กรรม)
1. ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต	1.
2. หมกมุ่นในการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต	2.
3. ให้ทานด้วยข้าวปลาอาหารมากมาย	3.
4. ไม่รังแกสัตว์หรือทรมานสัตว์	4.
5. รักษาศีลและให้ทานด้วยเสื้อผ้ามากมาย	5.

กิจกรรม 1.3.3 ตอบคำถามต่อไปนี้

1. ถิ่นที่เหมาะสม หมายถึง
2. บุญกิริยาวัตถุ 10 ได้แก่
3. การทำความกรรมในอดีตและผลจากการกระทำ ได้แก่
4. เป้าหมายชีวิตของข้าพเจ้าในทางโลก คือ
5. เป้าหมายชีวิตของข้าพเจ้าในทางธรรม คือ

กิจกรรม 1.3.4

วิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับจากเรื่องสวรรค์ในวิษัตรี

.....

.....

.....

.....

หนังสืออ่านประกอบ

พระภวนาวิริยคุณ (2546). เข้าไปอยู่ในใจ บริษัทเซอริกราฟฟิค

พระมหาสมชาย ฐานวุฑฺโฒ. (2539). มงคลชีวิต ฉบับธรรมทายาท พิมพ์ครั้งที่ 10
ชมรมพุทธศาสตร์สากล